

T.C.
BARTIN VALİLİĞİ
İL KÜLTÜR ve TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

BARTIN İLİ GÜZELCEHİSAR LAV SÜTUNLARI VE SAHİLİNİN TURİZM VE REKREASYON AMAÇLI PEYZAJ UYGULAMA PROJESİ

Bu Proje, 2016 Yılı K         Altyapı Mali Destek Programı kapsamında Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı tarafından desteklenmektedir.

Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı Mali Destek Programı kapsamında hazırlanan bu yayının içeriği Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı ve/veya Kalkınma Bakanlığı'nın g r         yansıtılmamakta olup içerik ile ilgili tek sorumluluk Bartın Valiliği İl K    r ve Turizm M    rl    'ne aittir.

**BARTIN İLİ GÜZELCEHİSAR LAV SÜTUNLARI VE SAHİLİNİN
TURİZM VE REKREASYON AMAÇLI
PEYZAJ UYGULAMA PROJESİ**

TR81/16/KÖA/0042

YAZARLAR

Doç. Dr. Bülent CENGİZ

Doç. Dr. Canan CENGİZ

Şb. Md. Handan KARAKOÇ

Copyright

Bu eserin tüm yayın hakları Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'ne aittir. Müdürlüğün yazılı izni olmadan kitabın tamamının ya da bir kısmının elektronik, mekanik veya fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Kütüphane Bilgi Kartı

Cengiz, B., Cengiz, C. ve Karakoç, H., 2018.

Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı
Peyzaj Uygulama Projesi, Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı 2016 Yılı
Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı TR81/16/KÖA/0042
Kodlu Proje Çıktısı, 80 Sayfa, Bartın.

ISBN : 978-975-17-4073-1

Baskı

Hazar Reklam Matbaacılık / Ankara

T.C.

BARTIN VALİLİĞİ

İL KÜLTÜR VE TURİZM MÜDÜRLÜĞÜ

Proje Numarası:	TR81/16/KÖA/0042
Proje Adı:	Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi
Proje Sahibi:	Nusret DİRİM - Bartın Valisi Fuat DURSUN - Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürü
Proje İştirakçileri:	Prof. Dr. Orhan UZUN - Bartın Üniversitesi Rektörü İbrahim KAYIŞ - Bartın İl Özel İdaresi Genel Sekreteri (Eş Finansman)
Proje Koordinatörü:	Doç. Dr. Bülent CENGİZ - Bartın Üniversitesi
Proje Ekibi:	Doç. Dr. Canan CENGİZ - Bartın Üniversitesi (Proje Araştırmacısı) İnşaat Yüksek Müh. Emir Ali DADAYLI - Bartın İl Özel İdaresi (Proje Kontrol Müh.) Şehir Plancısı İlker SARIKAYA - Bartın İl Özel İdaresi Mimar Özgü UYSAL - Bartın İl Özel İdaresi Harita Müh. Erdem KOÇ - Bartın İl Özel İdaresi Jeoloji Müh. Bertan KÖSEOĞLU - Bartın İl Özel İdaresi
Proje Genel Sekreteri:	Şube Müdürü Handan KARAKOÇ - Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Proje Muhasebecisi:	Tayfun AKMAN - Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü
Yazarlar:	Doç. Dr. Bülent CENGİZ Doç. Dr. Canan CENGİZ Şube Müdürü Handan KARAKOÇ
Proje Sürecinde Katkıda Bulunanlar:	Prof. Dr. Yalçın MEMLÜK - Ankara Üniversitesi Prof. Dr. Şükran ŞAHİN - Ankara Üniversitesi Prof. Dr. Öner DEMİREL - Kırıkkale Üniversitesi Prof. Dr. E. Figen İLKE - Ankara Üniversitesi Prof. Dr. H. Selma ÇELİKAY - Bartın Üniversitesi Kenan DURSUN - İl Genel Meclis Başkanı M. Levent ÇAM - Bartın İl Özel İdaresi İnşaat Müh. Celal YILMAZ - Yüklenici Firma Şantiye Şefi Ziraat Yüksek Müh. Burak YILMAZ - Empati ve İletişim Enstitüsü Başkanı Arş. Gör. Pelin KEÇECİOĞLU DAĞLI - Bartın Üniversitesi Peyzaj Yüksek Mimarı Durmuşali TEKDAMAR - Amasra Belediyesi Peyzaj Yüksek Mimarı Oğuz Erdi YAKAN Peyzaj Mimarı Bayram KAYA - Bartın Üniversitesi FBE Yüksek Lisans Öğrencisi Peyzaj Mimarı Kübra ÖZTÜRK - Bartın Üniversitesi FBE Yüksek Lisans Öğrencisi Hüseyin YAMAN - Serbest Meslek
Fotoğraflar:	Kültür Müdürlüğü Fotoğraf Arşivi Doç. Dr. Bülent CENGİZ Doç. Dr. Canan CENGİZ Ferhat GÜNGÖR Durmuşali TEKDAMAR
Grafik Tasarım ve Dizgi:	Ferhat GÜNGÖR
ISBN:	978-975-17-4073-1
İletişim:	Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Tuna Mahallesi, Hendekyanı Caddesi, No: 282 BARTIN Tel: (0378) 227 6101-02 Faks: (0378) 227 66 39 Web: http://www.bartinkulturturizm.gov.tr / http://www.bartinturizm.gov.tr e-mail: kulturturizm@bartin.gov.tr

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ / PREFACE

Nusret DİRİM-Bartın Valisi

Fuat DURSUN-Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürü

1. GİRİŞ	1
1.1 Amaç ve Kapsam	1
1.2 Konu İle İlgili Kavramlar	1
2. DÜNYADAN VE ÜLKEMİZDEN JEOTURİZM VE KIYI TURİZMİ ODAKLI UYGULAMA ÖRNEKLERİ	6
2.1 Dünyadan Örnekler	6
2.1.1 The Giant's Causeway and Causeway Coast Dünya Miras Alanı (Devler Kaldırımı ve Sahili Dünya Miras Alanı) (Kuzey İrlanda)	6
2.1.2 Fingal Mağarası (İskoçya)	9
2.1.3 Devils Postpile National Monument (Devils Postpile Ulusal Anıtı) (California-ABD)	10
2.1.4 Grand Canyon Skywalk (Büyük Kanyon) (Arizona-ABD)	10
2.1.5 Sellin İskelesi (Rügen-Almanya)	11
2.1.6 Heiligenhafen İskelesi (Almanya)	13
2.1.7 Camp de Mar (Mallorca-İspanya)	14
2.1.8 Playa De La Mata (Alicante- İspanya)	15
2.1.9 Costa de Sol Boardwalk (Malaga-İspanya)	16
2.1.10. La Cala de Mijas Boardwalk (Malaga-İspanya)	17
2.1.11 Caloundra Coastal Pathway (Avustralya)	18
2.1.12 Carolina Beach Boardwalk (Kuzey Carolina - ABD)	19
2.1.13 Arenales del Sol Wooden Walkway (Alicante- İspanya)	20
2.1.14 Kanarya Adaları (Las Palmas-İspanya)	20
2.1.15 Waveland (Mississippi-ABD)	21
2.2. Ülkemizden Örnekler	22
2.2.1 Tokatlı Kanyonu (Safranbolu-Karabük)	22
2.2.2 Saklıkent Kanyonu (Fethiye-Muğla)	23
3. GÜZELCEHİSAR'IN TANITIMI	24
3.1 Güzelcehisar'ın Doğal ve Kültürel Peyzaj Özellikleri	24
3.2 Öneri Ekolojik Plan Stratejileri	31
3.3 Güzelcehisar Peyzajı	34
3.3.1 Lav Kayalıkları Peyzajı	34
3.3.2 Kıyı Peyzajı	40
3.3.3 Kırsal Peyzaj	41
3.3.4 Orman Peyzajı	41
3.3.5 Tarımsal Peyzaj	42
3.3.6 Arkeolojik Peyzaj	42
4. TR81/16/KÖA/0042 BARTIN İLİ GÜZELCEHİSAR LAV SÜTUNLARI VE SAHİLİNİN TURİZM VE REKREASYON AMAÇLI PEYZAJ UYGULAMA PROJESİ'NİN TANITIMI	43
4.1 Projenin Amacı ve Kapsamı (Planlama-Tasarım-Uygulama)	43
4.2 Halkı Bilgilendirme Toplantıları	51
4.3 Yöre Halkına Yönelik Ekoturizm Eğitimi	53
4.4 EMITT - Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı	56
4.5 BAKKA Projesinin Açılış Töreni	57
4.6 TR81/16/KÖA/0042 "Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreatyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi" Çalıştay	59
4.7 Fotoğraf Yarışması	72
4.8 Tanıtım Broşürü	74
5. SONSÖZ	75
6. KAYNAKLAR	76

1.GİRİŞ

1.1 Amaç ve Kapsam

Projenin hedefleri doğal miras, miras turizmi, kıyı jeoturizmi, jeoalan, jeoçeşitlilik, jeolojik miras, miras kıyıları, kıyı peyzajı, görünebilirlik, farkındalık ve erişilebilirlik anahtar kelimeleri çerçevesinde kurgulanarak açıklanmıştır.

Projenin genel amacı doğal, tarihi ve kültürel açıdan potansiyel olan bölgelerde turizmin geliştirilmesine yönelik altyapı çalışmaları yapılarak bölgenin tanıtımına katkı sağlamaktır. Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA) 2016 yılı Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı çerçevesinde desteklenen TR81/16/KÖA/0042 kodlu “Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi”, Güzelcehisar lav sütunlarının görünürlüğü ve erişilebilirliği hedefinde kıyı düzenlemesi ve iskele uygulamalarını içermektedir. Uygulama projesi kapsamında turizmi çeşitlendirmek yeni destinasyon ve Bartın’da katma değer oluşturmak amaçlanmıştır. Gerçekleştirilen projede yöre insanının yaşam kalitesini arttırmak, ziyaretçiler için konfor düzeyini artırmak, Güzelcehisar’ı uluslararası turizme kazandırmak ve farkındalık yaratmak amaçlanmıştır.

Güzelcehisar, Batı Karadeniz Bölgesi’nde farklı kaynak değerlerini aynı anda ziyaretçilerle buluşturabilen nadir alanlardan birisidir. Koruma-kullanım dengesi içerisinde, korumanın yanı sıra kullanım olarak, kıyı jeoturizmi, ekoturizm, kültürel turizm, deniz turizmi, tarımsal turizm için önemli potansiyeller teşkil eden Güzelcehisar’da Lav Sütunları’nın erişilebilirliğinin artırılması bölgedeki turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlayacaktır. Türkiye’de Jeolojik Miras Envanteri Önerileri içerisinde bulunan Güzelcehisar Lav Sütunları, dünyanın ender gelişmiş doğal oluşumlarından. Güzelcehisar Lav Sütunları’nın tanınırlığının artırılması ile ulusal ve uluslararası ölçekte farkındalık sağlanması hedeflenmektedir. Bölgenin turizm altyapısına katkı sağlayacak olan “Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi” bölgesel kalkınma açısından önem arz etmektedir.

1.2 Konu İle İlgili Kavramlar

Kıyı Peyzajı

Kıyıları genel olarak kara ve deniz arasında ara yüz ve geçiş alanı olarak tanımlanmaktadır (Scialabba, 1998). Kara ve su ekosistemlerinin birleşme noktası olan kıyıları ekolojik açıdan özel önem taşımaktadır (Lindgren, 2010; Scialabba, 1998; Cicin-Sain ve Knetch, 1998).

Kıyı alanları ekolojik özelliklerinin yanı sıra turizm ve rekreasyon amaçlı (Marin vd. 2009; Scialabba, 1998), kültürel kullanımlar gibi çok yönlü mekânsal çözümlere de olanak sağlayan yüksek peyzaj değerlerine sahiptir (Kayır, 1994; Scialabba, 1998; Cengiz, 2009).

Kıyı alanları, üzerinde gerçekleşen insan faaliyetlerinin niteliklerine ve yoğunluğuna bağlı olarak değişkenlik gösteren dinamik oluşumlardır. Sürekli artan nüfusu ile peyzajı şekillendiren en önemli faktörlerden biri olan insanın, kıyı kaynakları üzerindeki beklentileri hızla çeşitlenmiş ve bu durum birim alandaki kullanım baskısını arttırmıştır (Cengiz, 2009).

Kıyı alanlarındaki kültürel aktivitelerin sonucunda birbirinden farklı alan kullanım tipleri kıyı peyzajını oluşturmaktadır. Bu kullanımlar arasında; kentsel yerleşim alanları, ticari alanlar, endüstriyel kullanım alanları, ulaşım alanları, rekreasyonel-açık alan kullanımları, turizm alanları, korunması gereken alanlar, mutlak koruma alanları, kamusal alanlar, tarım alanları, ham madde temin alanları, atık madde deşarj alanları, altyapıya ilişkin kanalizasyon sistemleri ve drenaj alanları, gelişmekte olan alanlar-mücadir alanlar, suya dayalı/suyla ilişkili alan kullanımları sayılabilmektedir (Cengiz, 2009).

Kırsal Peyzaj

McClelland vd. (1999)’a göre kırsal peyzaj; insanın doğa ile etkileşimi sonucunda oluşan alan kullanımlarını, bitki örtüsü, göl ve akarsu gibi su yüzeyleri, yapılar, yollar, diğer altyapı elemanları ve doğal özellikleri kapsayan coğrafi bir alan olarak tanımlanmıştır (Çetinkaya ve Uzun, 2014).

Kırsal alan ya da peyzajlar esas olarak kentsel ve doğal alanlar arasında geçiş ve bir bakıma tampon bölge görevi üstlenirler. Koç ve Şahin (1999)’a göre kırsal peyzaj planlaması; yaşam alanı çevresini oluşturan bir ülke, bölge ya da yörenin doğal potansiyeli ile toplumun istekleri, gereksinimleri arasında denge kurmak için çaba gösteren bir çalışma koludur. Geniş kırsal peyzajlarda bakım ve yeniden düzenleme onarım çalışmaları doğal ve kültürel varlıkların korunmasını, insan için sağlıklı ve sürekli potansiyele sahip bir peyzajın oluşturulmasını hedef almaktadır. Bu amaçla yapılacak tüm araştırma, değerlendirme, planlama çalışmalarını, öneri ve önlemleri kapsamaktadır. Kırsal peyzajlarda tarımsal alan ve yerleşimler, sanayi ve turizm yerleşimleri, rekreasyonel alanlar, kültürel anıtlar, yollar, doğal bitki örtüsü, fauna, koruma alanları vb. doğal ve kültürel özellikler bulunmaktadır (Çınar, 2007).

Kırsal peyzajların yerel halka sağladığı kaynaklar arasında, doğrudan işlenebilir kaynaklar, dolaylı hizmetleri ve işlevleri yer almaktadır. Doğal kaynaklar; tarım, hayvan yetiştiriciliği, taşkın önleme, sediment ve besin tutma, rüzgâr ve su enerjisinin kullanımının yanı sıra yerel işçilik, doğal ürünlerin toplanması, turizm vb. ticari ve ticari olmayan çok çeşitli faaliyetleri desteklemektedir. Yerel ekonomiye değer katar ve doğal kaynak kullanımının kırsal peyzajın oluşumu üzerine doğrudan ya da dolaylı etkileri bulunmaktadır. Kırsal yerleşimler, çevre ve kültür ile ilgili çeşitli bilgiler sağlamanın yanı sıra bunların faaliyetleri ve toplumsal ilişkileri hakkında da fikir verebilmektedir (otlatma ve/veya aşırı otlatma, sistematik hayvancılık, kıt kaynaklar için yoğun rekabet, arazi kullanımı vb.). Kırsal peyzajı incelediğimizde, kültürel uygulamaları (insanların yaptığı ve yapmadıkları şeyler), normlar ve değerleri (davranışlar ve başkalarına karşı saygı) ve bilgi birikimini (insanların yapabilecekleri ve bilebilecekleri şeyler) anlamamıza yardımcı olabilecek birçok “işaret” bulabiliriz (Esteban Zamora ve Pulgar Luque, 1996). Böylelikle, peyzaj çoğu zaman sosyo-ekonomik evrimin, göç hareketlerinin ve dini sembollerin üzerinde iz bıraktığı bir “semboller yazıtı” halini almaktadır. Bu bir görüntü ya da temsil olmanın çok ötesindedir (Karpodini-Dimitriadi, 2000).

Kültürel Peyzaj

UNESCO (2008)’e göre “Kültürel peyzaj” terimi, insan ve çevresi arasındaki etkileşimin farklı oluşumlarını kapsamaktadır. Kültürel peyzajlar genellikle belirli sürdürülebilir arazi kullanımı yöntemlerini, ilgili arazilerin içinde bulunduğu doğal ortamın özellikleri ve sınırlarının yanı sıra doğayla kurulan özel ilişkiyi de göz önünde bulundurarak yansıtırlar. Geleneksel arazi kullanım biçimlerinin süregelen varlığı, dünyanın birçok yerindeki biyolojik çeşitliliği destekler niteliktedir (URL-1).

UNESCO (2008) kültürel peyzaj alanlarını üç kategori altında değerlendirmektedir (URL-1)

- i. İnsan eliyle tasarlanmış ve oluşmuş peyzaj
- ii. Kendiliğinden oluşmuş peyzaj,
 - a. Kalıntı ya da fosil peyzajlar
 - b. Sürekliliği olan peyzaj
- iii. Yardımcı kültürel peyzaj

Görsel Peyzaj

Kaplan ve Kaplan (1989), Müderrisoğlu ve Eroğlu (2006)’ya göre; Görsel peyzaj insan psikolojisi ile şekillenmiş insan algısının doğal ve kültürel peyzaja karşı

zihninde oluşturduğu estetik üründür. Bu noktada kişi algısındaki estetik kavramı, zihinsel ve ruhsal yapılarının bir tezahürü olarak ortaya çıkmaktadır (Düzgüneş ve Demirel, 2015). De la Fuente de Val vd. (2006)’ya göre; bu anlamda algı kişiden kişiye ve çevreden çevreye değişebilmektedir. Peyzaj kalitesi ise göreceli estetik mükemmelliği olarak tanımlanan Elinç (2011)’e göre nesnellik taşıyan bir kavramdır (Düzgüneş ve Demirel, 2015). Görsel peyzaj kalite değerlendirmesi ise, bir peyzajın belirlenen estetik ölçütlerce ve bileşenlerce sorgulanmasıdır (Parsons ve Daniel, 2002; Plamer, 2003; Düzgüneş ve Demirel, 2015’den). Bu bağlamda görsel peyzaj bir dizi abiyotik, biyotik, görsel ve kültürel bileşenlerin etkileşimi ile oluşmaktadır (Kane, 1981; Bulut ve Yılmaz, 2007; Gruehn ve Roth, 2008; Düzgüneş ve Demirel, 2015’den).

Doğal ve Kültürel Miras

Kültürel miras; geçmişten miras alınan ve geleceğe değişik gerekçeler ile miras olarak bırakılmak istenen, fiziksel ve insanlar tarafından yapılmış her türlü eserler ile bir topluma ait değerler bütünüdür. Somut Kültürel Miras, gelecek nesiller için önemli olarak görülen ve bu nedenle korunup saklanan binaları, tarihi yerleri, anıtları ve insan eliyle yapılmış her türlü eseri kapsamaktadır. Bunlar genellikle arkeoloji, mimari, teknolojik ve bilimsel eserlerdir. Bu eserler geçmişten günümüze varlıklarını sürdürmektedirler. Küçük nesneler müzelerde korunabilirken, taşınamaz durumda olanların yerlerinde korunmaları esastır (URL-2).

Bir alanın Dünya Miras Listesi’ne dâhil edilebilmesi için Dünya Miras Komitesi tarafından belirlenen olağanüstü evrensel değerini ölçen 6 kültürel ve 4 doğal kriterden en az birini karşılaması gerekmektedir. Kültürel miras listesine dâhil olabilmek için sahip olunması gereken kriterler aşağıdaki gibidir (URL-3):

1. İnsanın yaratıcı dehasının üst düzeyde bir temsilcisi olması,
2. Dünyanın bir kültür bölgesinde veya bir dönemde mimarlık veya teknoloji, anıtsal sanatlar, kent planlama veya peyzaj tasarımı alanlarında önemli gelişmelere ilişkin insani değer alışverişlerine tanıklık etmesi,
3. Yaşayan veya yok olan bir kültür geleneğinin veya uygarlığın istisnai, ender rastlanan bir temsilcisi olması,
4. İnsanlık tarihinin önemli bir aşamasını veya aşamalarını gösteren bir yapı tipinin, mimari veya teknolojik bütünü veya peyzajın istisnai bir örneği olması,

5. Özellikle geri dönülmez bir değişimin etkisi altında hassaslaşmış olan çevre ile insan etkileşiminin veya bir kültürün/kültürlerin temsilcisi olan, gelecekte insan yerleşimi, arazi kullanımı veya deniz kullanımının istisnai bir örneği olması,
6. İstisnai evrensel önem taşıyan sanatsal veya edebi eserler, inançlar, fikirler, yaşayan gelenekler ve olaylarla doğrudan veya dolaylı olarak ilgili olması (Komite bu kriterin tercihen diğer kriterler ile birlikte kullanılması gerektiğini kabul etmektedir).

Doğal özellikler içeren fiziki veya biyolojik oluşumlar, estetik veya bilim alanında üstün evrensel değere sahip özellikleri olan oluşumlar, jeolojik veya fizyografik oluşumlar, doğal alanlar veya tam olarak belirlenmiş doğal alanların oluşturduğu bilim, muhafaza ve doğal güzellik bakımından üstün evrensel değere sahip özellikleri olan alanlar doğal mirası oluşturmaktadır (URL-4).

Bir yerin doğal miras olarak ilan edilebilmesi için UNESCO Doğal Miras Kriterlerine göre aşağıdaki 4 maddeden en az birini karşılaması gerekmektedir (URL-3):

1. Üstün doğal görünelere veya eşsiz doğal güzelliklere ve estetik öneme sahip alanları içermesi,
2. Yaşamın kaydı, yer şekillerinin oluşumunda devam eden önemli jeolojik süreçler veya önemli jeomorfik veya fizyografik özellikler dâhil dünya tarihinin önemli aşamalarını temsil eden istisnai örnekler olması,
3. Kara, tatlı su, kıyı ve deniz ekosistemleri ve hayvan ve bitki topluluklarının evrim ve gelişiminde devam eden önemli ekolojik ve biyolojik süreçleri sunan istisnai örnekler olması,
4. Bilim veya koruma açısından istisnai evrensel değere sahip tehlike altındaki türleri içeren yerler de dâhil, biyolojik çeşitliliğin yerinde korunması için en önemli ve dikkat çeken doğal habitatları içermesi.

Turizm ve Rekreasyon Planlaması

Günümüzde sosyal ve ekonomik değişimler, doğal çevrelerin değerini artırmakta ve özellikle gelişmiş ülkelerde doğaya dayalı turizm ve rekreasyon faaliyetlerine olan talebi artırmaktadır (Akama ve Kieti, 2003; Doğantan vd. 2017'den). Bu bağlamda doğa temelli turizm faaliyetleri ülkelerin küresel ölçekte ekonomik büyümesine önemli katkı sağlamaktadır (Hardy vd. 2012; Doğantan vd. 2017'den).

Rekreasyonel etkinlikleri etkileyen faktörleri mevsimsel faktörler, rekreasyonel ulaşılabilirlik- finansal etki, sosyal sınıf- cinsiyet ve fiziksel fonksiyonlar olmak üzere 4 ana başlık altında toplanmaktadır (Hall ve Page, 2006; Sevil vd. 2012; Özdemir Işık ve Demirel, 2016'dan). Bu aktiviteler gününbirlik ya da hafta sonu aktiviteleri (Lier ve Taylor, 1993) olup, mekânsal sınırlamaları yoktur (Demirel, 1997; Özdemir Işık ve Demirel 2016'dan). Rekreasyonel etkinlikler genel olarak kıyı alanları için değerlendirildiğinde, kıyının su ve deniz faktörüne bağlı olarak etkinlik açısından çeşitliliği arttırdığı, ancak mevsimsel açıdan iklimatik değişimlerin bu mekânları sınırlandırdığı bilinmektedir (Farrell ve Lundegren, 1999; Özdemir Işık ve Demirel 2016'dan).

Kıyı alanlarındaki rekreasyonel aktiviteler ve kullanım şekilleri, kent kıyısının bütüncül bir şekilde değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır. İnsanın yaşadığı fiziki çevre katılacağı rekreasyon faaliyetinin türünü de tespit etmektedir (Hall ve Page, 2006; Özdemir Işık ve Demirel 2016'dan). İnsanların öncelikli olarak yakın çevresindeki tesis ve alanları keşfetmek istemeleri, o alanlarda yapılabilecek faaliyetlere katılmayı tercih etmelerine olanak tanımaktadır (Sevil vd. 2012; Özdemir Işık ve Demirel, 2016'dan). Görsel değer açısından kıyı mekânları önemli etkinlik alanlarıdır. Rekreasyonel ve turizm açısından doğal çevrenin başlıca bileşeni olup, rekreasyonel ve turistik faaliyetlerin bütün kalitesini etkilemektedir. Bu bağlamda çevrenin çekiciliğine ve bölge ekonomisine de önemli katkılar sağlamaktadır (Clay ve Daniel, 2000; Özdemir Işık ve Demirel, 2016'dan).

Sürdürülebilir Turizm

Uluslararası ekonomide önemli bir rolü olan turizm, özellikle gelişmekte olan ülkeler için önemli bir gelir kaynağıdır. Bu ekonomik önem, turistik mekânlar arasında da rekabetin artmasına neden olmaktadır (Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü, 2012; Cengiz, 2012'den). Bu bağlamda turistler tarafından özgün, estetik açıdan keyif verici ve kültürel açıdan çekici mekânların tercih edilmesiyle, turizm faaliyetlerinin çeşitlenmesi ve yerel ortamın kalitesi de bu rekabette önemli roller üstlenmiştir (Birleşmiş Milletler Çevre Programı, 2009; Cengiz, 2012'den).

Sahil bölgelerindeki turizm faaliyetlerinin yerel ve ulusal ekonomiye ve çevre kalitesine doğrudan ve dolaylı etkileri söz konusudur (Mason ve Cheyne, 2000; Harrill ve Potts, 2003; Ernoul, 2009; Cengiz, 2012'den). Turizm gelişiminin etkileri özellikle yerel ölçekte büyük ölçüde değişiklikler göstermektedir (Lankford ve

Howard, 1994; Lee vd. 2007; Cengiz, 2012'den).

Sürdürülebilir turizm, ekosistemin kapasitesiyle uygun olan turizmin gelişimine olanak sağlamaktadır (Sertkaya, 2001). Sürdürülebilir turizm gelişiminin hedefleri, bölgenin ekolojik, ekonomik ve sosyal özellikleri ile birlikte turistlerin memnuniyetiyle ilgilidir (Dymond, 1997; Puczko ve Rätz, 2000; Cengiz, 2012'den).

Sürdürülebilir turizm gelişiminin çok yönlü doğası; turizm politikasının sürdürülebilir gelişimi, yoksulluğun azaltılması, iklim değişikliği ve biyolojik çeşitlilik ile ilgili tedbirler için stratejilerin bir araya getirilmesini gerektirmektedir. Ayrıca, benzer çok boyutlu hedeflere ulaşmak için turizm stratejisinin ulusal, bölgesel ve yerel idareyi de sürece dâhil etmesi gerekmektedir. Yerel düzeyde turizm faydalarının sürdürülebilirliği bakımından, doğal kaynakları turizmin yaratabileceği çok çeşitli baskılardan korumak için ise bütüncül bir yönetim yaklaşımının benimsenmesi önem taşımaktadır (Birleşmiş Milletler Çevre Programı, 2009; Cengiz, 2012'den).

Miras Turizmi

Miras turizmi, konusunu miras niteliği kazanan dini ve tarihi mekân, varlık ve olaylardan almaktadır. Miras turizmi kültür turizminin alt grubudur. Ancak kültür turizmi yaşayan kültürleri de içine aldığından kapsamı farklıdır. Miras turizmi doğal miras kaynaklarını da içermektedir. Bu açıdan doğa turizminin kapsamı içinde olsa da doğa turizminin miras değeri dışında doğanın her parçasını içine almasıyla ondan ayrılmaktadır. Miras turizmi kültürel miras turizmi ve doğal miras turizmi olarak iki başlık altında ele alınmaktadır (Doğaner, 2003).

Miras turizmi çekicilikleri tipolojisini dokuz alt başlık altında değerlendirmiştir. Bunlar;

- Doğal tarih ve ilmi çekicilikler: Doğal koruma alanları ve patikaları, hayvanat bahçeleri, akvaryumlar, yabani hayat ve soyu tükenmekte olan tür parkları, teknoloji merkezleri, bilimsel müzeler, jeomorfolojik ve jeolojik öneme sahip alanlar (mağara, boğaz, diklik, kayalık ve şelaleler).
- Tarımsal ve endüstriyel çekicilikler: Çiftlikler, tarım müzeleri, çeşitli maden ocakları, maden çıkarım alanları, fabrikalar, damıtma binaları ve endüstriyel müzeler.
- Ulaşım çekicilikleri: Ulaşım müzeleri, mevcut buhar demiryolları, kanal ve rıhtımlar, koruma-ya alınmış gemiler, hava ulaşım araçlarıyla ilgili sergiler.

- Sosyo-kültürel çekicilikler: Tarihi yerler, kırsal ve endüstriyel yaşam müzeleri, giyim kuşam müzeleri.
- Bina edilmiş çekicilikler: Köşk, konaklar, dini binalar (katedral, kilise ve tapınaklar, cami ve medreseler).
- Askeri çekicilikler: Kaleler, savaş alanları, deniz kuvvetlerine ait limanlar ve askeri müzeler.
- Manzara çekicilikleri: Tarihi kent ve köy görünümü, miras kıyıları ve denizsel görünüm.
- Artistik çekicilikler: Galeri, tiyatro, konser salonları, konserler ve sanat festivalleri.
- Tarihi kişilerle ilgili çekicilikler: Yazar, sanatçı, besteci, siyaset adamı, askeri lider ve popüler kültür liderlerinin evleri ve çalışma yerleri olarak sıralanabilir (Williams, 1998; Aliağaoğlu, 2004'den).

Kıyı Jeoturizmi

Kıyı alanlarının jeolojik ve kültürel önemi, jeolojisi, jeomorfolojisi, peyzajı ilgili habitatlarına bağlı olarak çeşitli ulusal ve uluslararası referanslara/simgelere yol açmıştır. Bu bağlamda, jeolojik çeşitlilik (Geodiversity) ve jeolojik koruma (Geoconservation) terimlerini anlamak Miras Kıyı Peyzajı Projesi (Coastal Landscape Heritage Project) için önem arz etmektedir (Cengiz ve Cengiz, 2016).

Jeoturizm, jeoalan (jeolojik veya jeomorfolojik açıdan ilgi uyandıran yerler) özelliklerinin ve açıklayıcı materyallerin yer aldığı düzenlemelerde açıklama ve jeolojik bilgilendirmeye dair farkındalığın ve kavrayışın artırılmasına ilişkin turizm türü olarak tanımlanmaktadır (Crawford ve Black, 2012; Cengiz ve Cengiz, 2016'dan).

Stanley (2000)'e göre "Jeolojik çeşitlilik; dünya üzerinde yaşamın çerçevesini sağlayan peyzajlar, kayaçlar, mineraller, fosiller, topraklar ve diğer yüzeysel çökeller yapan jeolojik ortamları ile aktif süreçlerin çeşitliliğidir. Jeolojik çeşitlilik aynı zamanda insanlar, peyzajlar ve onların kültürleri arasındaki bağlantıdır" (Cengiz ve Cengiz, 2016).

Jeolojik koruma, jeolojik çeşitliliğin korunmasıdır ve genellikle fosilleri, mineralleri, toprakları ya da ilgi alanına giren diğer jeolojik ve jeomorfolojik özellikler (jeolojik çeşitliliğin ilgi alanı) için önemli olduğu belirlenen peyzajların tanınması, korunması ve yönetimi olarak tanımlanmaktadır. Jeolojik koruma, sadece tanıma, koruma ve yönetimden daha fazlasını içerdiğinden, Burek ve Prosser (2008) jeolojik korumanın

gerekliliğini toparlayarak jeolojik ve jeomorfolojik özellikleri, süreçleri, alanları ve örnekleri koruma ve geliştirme amacını taşıyan eylem olarak ifade etmektedir. Bu nedenle, jeolojik korumanın önemli bir yönü, önemli jeolojik çeşitlilik ilgisine sahip olduğu belirlenen alanların ve peyzajların korunmasıdır (Crawford ve Black, 2012; Cengiz ve Cengiz, 2016'dan).

İngiltere ve Galler'deki mevcut kıyı şeridinin %34'ü, Miras Kıyıları (Heritage Coast) Programı tarafından korunmaktadır ve temel ilkeleri şunlardır:

- i). İnsan yapımı faaliyetler yerine doğal manzara-ya dayanan doğal güzelliği korumak ve eğlence etkinliklerini teşvik etmek, halkın eğlencesi ve rekreasyonu için kıyıların sürdürülebilir kullanımını sağlamak.
- ii). Kıyı çevresini korumak/iyileştirmek ve koruma bilincini teşvik etmek.
- iii). Halkın katılımını sağlamak ve geliştirmek.
- iv). Kıyıları tanımlamak (Williams vd., 2007; Cengiz ve Cengiz, 2016'dan).

Kırsal Turizm

Kırsal turizm, doğal ve kültürel kaynakların, kültürel mirasın, kırsal yaşam tarzının, yerel ekonomik

etkinliklerle bütünleştiği turizm türüdür. Kırsal turizmin gerçekleştirildiği alanlar sahip oldukları kültürel peyzaj özellikleri haricinde doğal peyzaj elemanlarının sayısı ve çeşitliliği (su, topografya, bitki örtüsü vb.) ile de her türlü rekreasyonel faaliyetler için uygun ortamlardır. Doğal ve kültürel varlıklar kırsal turizmde insanların dikkatini çekerek seyahatlerini yönlendiren kaynak değerlerini oluşturmaktadır (Kiper vd. 2011).

Günümüzde kırsal turizmle iç içe geçmiş, aynı zamanda kırsal özellikleri de çağrıştırdığından dolayı kırsal turizm yerine de kullanılan iki turizm türü bulunmaktadır: Bu iki turizm türü, çiftlik turizmi ve tarımsal turizmdir. Kırsal alanlarda çiftliklerde konaklama ve etkinliklerin yapıldığı turizm türüne çiftlik turizmi, ekonomik etkinliğin tarım olduğu herhangi bir kırsal yerleşmede turistik ağırlıklı olarak tarıma dayalı programların yer aldığı turistik uygulamaları içeren turizm türüne de tarımsal turizm (tarım turizmi) denmektedir (Soykan, 1999).

Kırsal turizm planlama süreci, kırsal turizm için potansiyel nitelikli köylerin seçimi ile başlamaktadır. Bu aşamayı kırsal turizm süreçlerinin faydalarını en üst düzeye çıkarmak için yönetsel faaliyetler izlenmektedir (Mahmoudi vd. 2011).

Kırsal alanlarda farklı turizm faaliyetlerinin sınıflandırılması (McGehee ve Kim 2004).

Ekoturizm

Ekoturizm faaliyetleri, genellikle doğanın farklı ve ilgi çekici özelliklerinin korunduğu ve bu özelliklerin çok az bozulduğu alanlardaki (özellikle doğa koruma alanlarındaki) yer şekillerini, manzarayı, su özelliklerini, flora ve faunayı görmek ve öğrenmek amacıyla düzenlenmektedir. Ekoturizmde, bu doğal özelliklerin yanı sıra kültürel özelliklerden de yararlanılmaktadır. Kırsal yaşamın görülüp deneyimlenmesi, konaklamalarda yöreye özgü yayla ya da köy evlerinin seçilmesi, yemeklerde yöresel yemeklerin tercih edilmesi, doğada çadır kurulması, ekoturizm etkinliklerinin karakteristiklerindendir. Ekoturizmde hedef, günlük yaşam alışkanlıklarının aktiviteye taşınarak var olan kaynakların kullanılmasıdır (Polat ve Önder, 2006).

Ekoturizmin birçok tanımı olmasına rağmen bu tanımlardaki ortak işlevler ise; ekoturizmin doğa temelli olması (koruma işlevi), ekoturizmde çevresel eğitim (eğitimsel işlevi) ve sürdürülebilir bir şekilde yönetilmesi (yerel katılımcılık işlevi) olarak sıralanmaktadır (Erdoğan, 2010).

Uluslararası Ekoturizm Topluluğu (TIES) ekoturizmi, doğal alanlara yapılan, çevreyi koruyan ve yerel halkın geçim kaynağı için destek olunan, sorumlu seyahatler olarak tanımlanmaktadır. Uluslararası Ekoturizm Topluluğu tarafından ekoturizmin aşağıda belirtilen bazı ilkeleri taşınması gerektiği vurgulanmıştır. Bunlar;

- Çevreye olabilecek etkiyi en düşük düzeyde tutma,
- Doğal ve kültürel değerlere gerekli saygının gösterilmesi,
- Ekoturistlere ve yerel halka olumlu deneyimler kazandırma,
- Koruma çalışmalarına direkt ekonomik destek sağlama,
- Yerel halka istihdam olanağı ve doğrudan ekonomik destek sağlama,
- Ziyaret edilen ülkenin, çevre politikalarına ve sosyal yaşamlarına katkı,
- Uluslararası insan hakları ve çalışma koşulları antlaşmalarının desteklenmesidir (Bekiroğlu, 2008).

2. DÜNYADAN VE ÜLKEMİZDEN JEOTURİZM VE KIYI TURİZMİ ODAKLI UYGULAMA ÖRNEKLERİ

Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi, Güzelcehisar lav sütunlarının görünürlüğü ve erişilebilirliği hedefinde kıyı düzenlemesi ve iskele uygulamalarını içermektedir. Bu bağlamda sunulan dünya örnekleri kapsamında, lav sütunları ile kıyı düzenleme ve iskele uygulamalarının yer aldığı ülkelerden örnekler seçilmiştir.

Jeolojik çeşitlilik ve jeoturizmin genel anlayışını belirlemek için, Kuzey İrlanda'daki Giant's Causeway (Devler Kaldırımı) ve Causeway Coast Dünya Mirası Alanı ve İskoçya'daki Fingal Mağarası ile ABD'deki Devils Postpile Ulusal Anıtı örnekleri sunulmaktadır. Ayrıca, kıyı düzenlemeleri ve iskele uygulamaları için de Almanya, İspanya, ABD ve ülkemizden örnekler yer verilmiştir.

2.1 Dünyadan Örnekler

2.1.1 The Giant's Causeway and Causeway Coast Dünya Miras Alanı (Dünya Kaldırımı ve Sahili Dünya Miras Alanı)(Kuzey İrlanda)

Giant's Causeway ve Causeway Coast Dünya Mirası Alanı, 239,405 hektarlık alana sahiptir. Kuzey İrlanda'daki County Antrim'in kuzey kıyısındaki Causeway Head ve Benbane Head arasında, geneli kayalık olan sahil şeridinin yaklaşık 5 km uzunluğundaki ince bir kesimini kaplamaktadır. Giant's Causeway ve Causeway Coast olağanüstü jeolojik ve doğal özellikleri nedeniyle 1986 yılında UNESCO tarafından Dünya Miras listesine dâhil edilmiştir (URL-5).

Jeolojik patlamalar dizisi ve yaklaşık 60 milyon yıl önce oluşan poligonal sütun formlu oluşumlar ile bazaltik volkanizma alanı "klasik bir yer" haline getirmektedir. Giant's Causeway ve Causeway Coast sahilinin özellikleri ve özellikle uçurum yüzlerinde ortaya çıkan tabakalar, dünyanın jeolojik tarihinde faaliyet dizilerinin anlaşılmasını şekillendirmek için anahtar rol oynamıştır (URL-5).

Devler Kaldırımı ilk olarak 1693 yılında, Birleşik Krallık Kraliyet Derneği'ne, Trinity College Dublin'de görev yapan Sir Richard Bulkeley tarafından sunulan bir makale aracılığıyla ortaya çıkarıldı. Dublinli sanatçı Susanna Drury 1739 yılında resimlerini çizdiğinde bölge uluslararası üne kavuştu; bu resimler 1740 yılında Dublin Kraliyet Topluluğu'nca ödüllendirildi, 1743 yılında oymaları yapıldı ve sonrasında bir Fransız ya-

yını olan *The Encyclopedie*'ye dâhil edildi. Yayımlanan levha fotoğraflarının alt metinlerinde, dönemin ünlü Fransız jeologlarından Nicolas Desmarest ilk kez basılı bir yayında bu yapıların volkanik orijinli olduğunu belirtmiştir (Cooper, 2014).

Alanın çoğu İngiltere Ulusal Vakfı'nın mülkiyetinde ve yönetimindedir. Sahile erişim, ziyaretçilere kıyı peyzajı kayalıklarını görebilmelerine olanak tanıyan ve aynı zamanda jeolojik özellikleri yakın mesafeden incelemeye fırsat veren bir patika sistemi ile gerçekleştirilmektedir. Yollar sadedir ve güvenliği sağlamak adına izlenmekte ve korunmaktadır. Alanın karakteristik/önemli özellikleri olan kayalık oluşumları ve geçit taşları İngiltere Ulusal Vakfı tarafından korunmaktadır (URL-5).

Giant's Causeway ve Causeway Coast Dünya Mirası Alanı her yıl 750.000'den fazla kişinin ziyaret ettiği (Kuzey İrlanda Turist Masası 2008 ziyaretçi sayısına göre) Kuzey İrlanda'nın en popüler turistik merkezlerinden biridir (Crawford ve Black, 2012; Cooper, 2014).

Giant's Causeway, Kuzey İrlanda'daki Antrim pla-

tosunun kenarındaki deniz kıyısındaki bazalt kayalıklarda yer almaktadır. Smith (2005)'e göre denizden çıkan yaklaşık 40.000 masif siyah bazalt sütundan oluşmaktadır. Bu oluşumların son 300 yıldaki jeolojik çalışmaları, yer bilimlerinin gelişmesine büyük ölçüde katkıda bulunmuştur ve çalışmalar bu çarpıcı manzaranın, 50-60 milyon yıl önce Tersiyer'deki volkanik faaliyetlerden kaynaklandığını ortaya koymuştur (Crawford ve Black, 2012).

Dünya Mirası Listesi'ne dâhil olabilmek için, alanlar olağanüstü bir evrensel değere sahip olmalı ve on seçim kriterinden en az birini karşılamalıdır. Buna göre Giant's Causeway 7. ve 8. seçim kriterlerine sahip olarak UNESCO'nun listesine dâhil edilmiştir. Kriter 7: Üstün doğa olayı veya üstün doğal güzele ve estetik öneme sahip alanları içermesi. Kriter 8: Yaşam kaydı, arazi şekillerinin gelişmesinde süregelen önemli jeolojik süreçler veya önemli jeomorfik veya fizyografik özellikler de dâhil, dünya tarihinin temel aşamalarını temsil edecek nitelikte üstün örneklerle sahip olması (Crawford ve Black, 2012).

Poligonal sütun formu oluşumlarının görünümü (URL-5)

Dikey sütunlar şeklindeki bazalt kayalıkları (URL-5)

(URL-6)

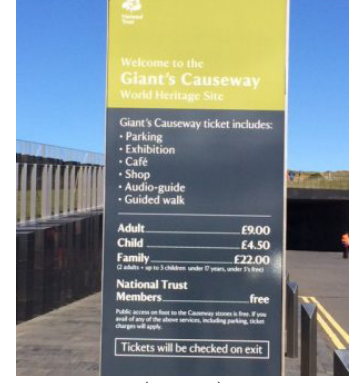

(URL-7)

The Giant's Causeway and Causeway Coast Dünya Miras Alanı

(URL-8)

(URL-8)

The Giant's Causeway and Causeway Coast Dünya Miras Alanı Ziyaretçi Merkezi (URL-9)

(URL-10)

(URL-11)

İngiltere Kraliçesi II. Elizabeth'in Devler Kaldırımı ziyareti

Kayalıklarda ziyaretçilerin erişilebilirliği önem arz etmektedir. Devler Kaldırımına, asfalt yol bağlantısı ile ulaşım sağlanarak alanın görünebilirliği ve ziyaretçi sayısı arttırılmıştır.

Ziyaretçilerin kıyıdaki poligonal sütun formlu kayalıklara ulaşımı sağlayan asfalt yol, oturma birimi ve bilgilendirme panolarından bir görünüm (URL-12)

Ziyaretçilerin kıyıdaki poligonal sütun formlu kayalıklara ulaşımı sağlayan asfalt yol (URL-13)

The Giant's Causeway and Causeway Coast Dünya Miras Alanı-Kıyıdaki ziyaretçi yoğunluğu (URL-14)

Ziyaretçiler için Causeway kıyısı yakınlarındaki güzergâhlar üzerinde önemli noktalarından biri de Carrick-a-Rede Rope Köprüsü'dür.

Carrick-a-Rede Rope Bridge-Kayalık alanlarda yaya bağlantılarından görünüm (URL-15)

2.1.2 Fingal Mağarası (İskoçya)

Dünyaca bilinen bir turizm kaynağı olan İskoçya'daki Fingal Mağarası 60 milyon yıl önce lav akıntıları ile meydana gelmiştir. Fingal's Cave (Fingal Mağarası), İskoçya'nın İç Hebrides bölgesinde, ıssız bir ada olan Staffa adasında bulunan doğal bir deniz seviyesi mağarasıdır ve Ulusal Doğa Rezerv Alanı/ Koruma Alanı olarak tasarlanmıştır. Mağara, hepsi aynı antik lav akıntısında yer alan Giant's Causeway'e ve yakındaki Ulva Adası'ndakilere benzer yapıdaki birleşik bazalt

kolonlardan oluşmaktadır (National Trust for Scotland Örgütü 2012; Cooper 2014'den).

Fingal Mağarası, Devler Kaldırımı'ndakilere ve yakındaki Ulva Adası'ndakilere yapısal olarak benzeyen, hepsi aynı lav akıntısının parçası olan bağlantılı bazalt sütunlardan oluşmuştur (Bell ve Jolley, 1997; Cooper, 2014'den). Cooper (1979) ve Bray (1996)'ya göre; boyutları ve yapısı dalga seslerini yükseltir ve ortama doğal bir katedral havası verdiği söylenir (Cooper, 2014).

Fingal Mağarası girişi (URL-16)

Fingal Mağarası içindeki bazalt sütunları (URL-16)

Staffa Adası'nın erken dönem tarihiyle ilgili çok fazla bilgi olmasa da, o dönemde insan yerleşimi olmayan adaya 1772 yılında dikkatleri çeken Sir Joseph Banks olmuştur (Cooper, 1979; Cooper, 2014'den). Keay ve Keay (1994)'e göre İrlanda'dan İskoçya'ya kadar bazalt sütunlar kullanarak bir yol inşa eden İrlandalı efsanevi Fionn mac Cumhaill'e atfen Fingal Mağarası adını almıştır (Cooper, 2014).

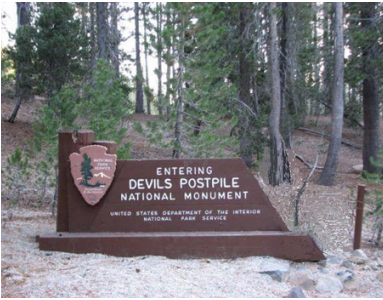
Fingal Mağarası, İskoçya'daki İç Hebridler adalar grubunun bir parçası olan Staffa Adası'nda bulunmaktadır (Keay ve Keay 1994; Cooper, 2014'den). Adaya bu isim, onlara evlerinin çerçevesini oluşturan düşey ağaç kütüklerini hatırlatan bazalt sütunlar nedeniyle erken orta çağ dönemindeki Vikingli yerleşimciler tarafından verilmiştir. Toprak alanı 33 hektardır ve en yüksek noktası deniz seviyesinden 42 metre yukarıdadır. Ada, volkanik orijinli olup iki bazalt katmanıyla kaplı tuf tabanından oluşmaktadır. Adanın birincil mağaralarının duvarlarıyla dış yüzlerinin çoğunluğu altıgen olan sütunları, ikinci bazalt katmanının yavaş bir şekilde soğuması sonucunda oluşmuştur (Aydın ve Degraff, 1988; Cooper, 2014'den). Bazalt sütunlara benzeyen oluşumlar Ulva adasında ve yakındaki Mull Adasında-ki Ardmeanach'ta bulunmaktadır (Cooper, 2014).

Fingal Mağarası'nın büyük, kemerli bir girişi vardır, denizden ve karadan ulaşım mümkündür. Birkaç tur firması Nisan ile Eylül ayları arasındaki gezilere bu

mağaraları da dâhil etmektedir. Mağara alanına yürünebilir olması, adaya inilerek su seviyesinin hemen üstünde bulunan bir sıra sütunun keşfine çıkılmasına imkân sağlamaktadır (Cooper, 2014).

2.1.3 Devils Postpile National Monument (Devils Postpile Ulusal Anıtı) (California-ABD)

Devils Postpile Ulusal Anıtı küçük ama zengin bir çevreye sahiptir. Sierra Nevada'nın batı yamacında 2200-2500 metre arasında yer alan anıt, ilginç bir flora, fauna ve jeoloji topluluğu içermektedir. Devils Postpile Ulusal Anıtı'nın peyzajı ateş ve buzun yansımasıdır. Bazalt lavların fışkırması ve düzgün soğuması etkileyici bir sütunlar duvarı yaratmıştır. Daha sonra bir buzul olayı sütunları açığa çıkarmıştır ve bu formasyonun tepesini pürüzsüz hale getirerek, lavların mineral bileşiminin bir sonucu olan altıgenlerin dokusunu arttırmıştır. Anıtın kaynağında volkanik aktivite hala devam etmektedir (URL-17).

Devils Postpile Ulusal Anıtı'nın girişindeki tabela (URL-18)

Devils Postpile Ulusal Anıtı'ndan bir görünüm (URL-19)

Devils Postpile Ulusal Anıtı'ndaki bazalt sütunlar (URL-19)

2.1.4 Grand Canyon Skywalk (Büyük Kanyon) (Arizona-ABD)

2007 yılında Eagle Point (Kartal Noktası) Köprüsü'nün açılmasıyla en iyi Grand Kanyon manzarasının izlenmesi mümkün olmuştur. 10 m genişliğinde, at nalı şeklindeki bu cam köprü Kanyonun ucundan yaklaşık 21 m (70 feet) dışarıya çıkmaktadır. Cam platformdan yaklaşık 1220 m (4,000 feet) aşağıdaki Kanyon tabanı görülebilmektedir (URL-20).

Grand Canyon Skywalk (URL-21)

Grand Canyon Skywalk (URL-21)

Grand Canyon Skywalk (URL-21)

Grand Canyon Skywalk (URL-22)

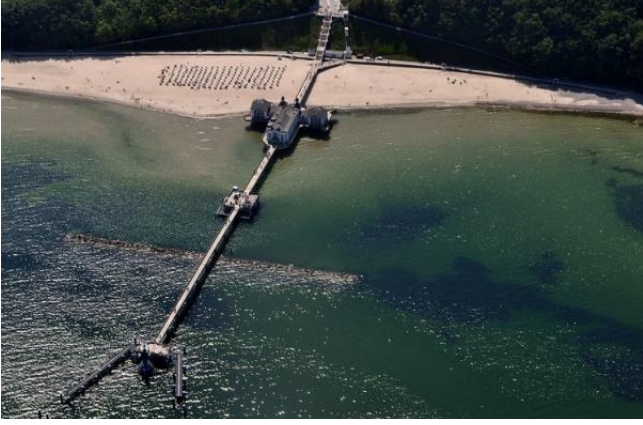

Grand Canyon Skywalk (URL-23)

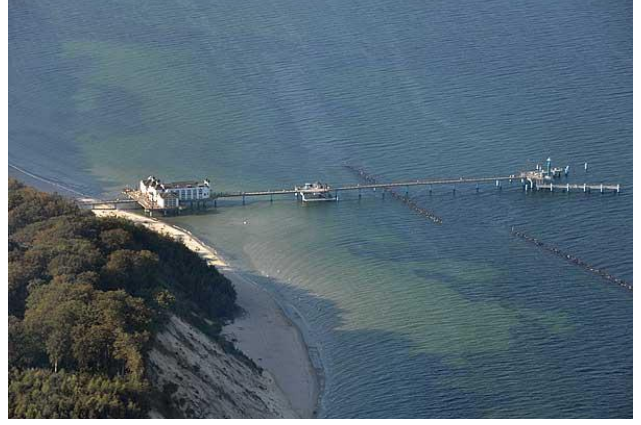
2.1.5 Sellin İskelesi (Rügen-Almanya)

Ziyaretçiler, Sellin İskelesi'ni ziyaret ettiğinde İskeleye ulaşmayı sağlayan ahşap yürüyüş yolu boyunca, Baltık Denizi kıyısındaki doğal alanların yanı sıra tatil mekânı mimarisinin üstün örneklerinden olan otellerin de bulunduğu sahilde kesintisiz yürüyüş ve erişim imkânına sahip olmaktadır. Akdeniz atmosferi yaratmak amacıyla tasarlanan alan, tatil mekânlarındakine benzer bir mimari tarzın ortaya çıkmasını sağlamıştır. Tatil mekânı mimarisi, ahşap cumba ve verandalar, gösterişli süslemeler ve hatta sağa sola serpiştirilen küçük kulelerle bölgesel tarzların bir karışımı şeklindedir. Ziyaretçiler, "Himmelsleiter" basamaklarına uzanan geniş ahşap kordon boyunca yürürken kafe ve restoranlara da erişebilmektedirler. Ziyaretçiler sahile bu 99 basamaktan inerek ya da asansörle ula-

şabilmektedirler. Himmelsleiter, Baltık Denizi'nin ve yaklaşık 400-metre-uzunluğundaki iskelenin muhteşem manzarasını sunmaktadır. Kumsala inişte sağa ve sola ayrılan ahşap yürüyüş yolu, denizin içerisine uzanan 400 m'lik iskele ile bağlantılıdır. Sellin İskelesi'nin geçmişi, inşasından bu yana oldukça hareketli olmuştur. Buz kütlelerinin çarpması ve Baltık Denizi'ndeki fırtınalar neticesinde hasara uğramış fakat 1997 yılında yeniden inşa edilmiştir. İskele, tarihsel kayıtlara göre yeniden inşa edilmiş olup, Rügen Adası'nın önemli kıyı yapılarından biri halini almıştır. 2008 yılından bu yana, Sellin İskelesi'nden Baltık Denizi tabanına dalış yapılmaktadır. Su altında 3D filmlerin sergilendiği bir dalış gondolu bulunmaktadır (URL-24).

Sellin İskelesi ve ahşap yürüyüş yolu bağlantısı (URL-25)

Sellin İskelesinden görünüm (URL-26)

Sellin İskelesinin panoramik görünümü (URL-25)

Sellin İskelesi'ne ahşap yürüyüş yolu bağlantısı (URL-27)

Sellin İskelesi'nin akşam görünümü (URL-25)

Sellin İskelesi'nde bulunan restaurant (URL-28)

Sellin İskelesi (URL-29)

İskeleden kente bakış (URL-30)

Sellin İskelesi'nde bulunan dalış gondolu (URL-31)

2.1.6 Heiligenhafen İskelesi (Almanya)

Macera iskelesi, yol aydınlatması, bankların ve geçiş alanının aydınlatılması ile genel mimari konsepti öne çıkarmaktadır. Flensburg, Kiel ve Lübeck arasındaki sahil şeridinde eşsiz bir deniz manzarası sunmaktadır. Heiligenhafen'deki Steinwarder'de bulunan macera iskelesi, Schleswig-Holstein Baltık Denizi kıyısında önemli bir cazibe merkezidir. Güneşlenme alanı, yüzme alanı, çocuk oyun alanı, deniz terası ve çeşitli oturma alanlarıyla, üç bölüme ayrılmış olan 435 m'lik alanda tüm hedef gruplar için bir macera alanı bulunmaktadır. Malzeme seçimi ve tasarımı kullanıcı ile mimarın düşüncelerini, yani-doğaya ve denize olan yakınlık fikrini yansıtmaktadır. Ayrıca geliştirilmiş

olan aydınlatma konsepti, bu mimari yapıya bir başka çarpıcı etki sağlamaktadır. Seebauer Wefers Mimarlık Ofisi tarafından tasarlanan iskele güneş batarken parlamaya başlamaktadır. Korkuluklara gömülmüş lambalar yürüyüş yolunu aydınlatırken basamaklar, oturma grupları ve vurgulanmak istenen alanlar da aydınlatılarak su üzerinde yüzen iskele etkisi yaratılmaya çalışılmıştır (URL-32).

Heiligenhafen'in macera iskelesi, zikzak şeklinde tasarlanmıştır. Çocuk oyun alanları, çeşitli oturma ve uzanma alanları, camlı bölümler, deniz salonu ve halka açık tuvaletler ile köprü yeni mimari standartları belirlemiştir (URL-33).

Heiligenhafen İskelesi'nin genel görünümü (URL-34)

Heiligenhafen İskelesi'nde bulunan dinlenme elemanları (URL-35)

Heiligenhafen İskelesi'nde bulunan engelli rampaları ve oturma alanları (URL-36)

Heiligenhafen İskelesi'nin havadan görünümü (URL-37)

2.1.7 Camp de Mar (Mallorca-İspanya)

Mallorca'nın güneybatısındaki Camp de Mar plajı Puerto Andratx ve Paguera koyları arasında yer almaktadır. Camp de Mar plajı yaklaşık 180 metre uzunluğunda ve 60 metre genişliğinde kum plajdır (URL-38). Camp de Mar plajı, ahşap bir iskele ile suyun içinden geçen plajın ortasından, üzerinde kafe ve plaj restoranının bulunduğu küçük bir adaya sağlanan bağlantı ile önemli bir özelliğe sahiptir (URL-39).

Plaj ile kayalık küçük bir ada arasında yaya ulaşımını sağlayan ahşap iskele örneği (Camp de Mar, Mallorca-İspanya (URL-40)

Plaj ile kayalık küçük bir ada arasında yaya ulaşımını sağlayan ahşap iskelenin havadan görünümü (URL-41)

2.1.8 Playa De La Mata (Alicante- İspanya)

İspanya'da, 2,500 metre uzunluğunda ve 30 metre genişliğindeki kumsal güneşlenmek, kumda vakit geçirmek veya uzun plaj yürüyüşleri yapmak için ideal düzenlemeler içermektedir. Mavi Bayrak ve Qualitur Ödülü'ne layık görülmüştür. Temiz ve güvenli olan kumsalda cankurtaran, ilk yardım istasyonu, gözetleme kuleleri, wc, duş, şemsiye ve şezlong kiralama noktaları gibi temel hizmetlerin yanı sıra plaj barı, voleybol sahaları, çocuk oyun alanı, futbol sahası ve erişim rampası gibi kullanımlar da yer almaktadır (URL-42).

Ahşap yürüyüş yolu ve rampa bağlantısı (URL-43)

Ahşap yürüyüş yolu (URL-44)

Ahşap yürüyüş yolu ve plaj kullanımları (URL-45)

2.1.9 Costa de Sol Boardwalk (Malaga-İspanya)

Malaga - İspanya'da sahile paralel uzanan ahşap yürüyüş yolu ile ziyaretçilere kıyı ve kıyı gerisindeki manzarayı izlemenin yanı sıra kıyı boyunca ulaşım imkanı sağlamıştır.

URL-46

URL-47

Sahile paralel düzenlenen ahşap yürüyüş yolu

URL-49

URL-50

URL-48

2.1.10. La Cala de Mijas Boardwalk (Malaga-İspanya)

Plajda yer alan ahşap yürüyüş yolu düzenlemesi rampa ve geçişlerle desteklenerek plaj ve kıyı gerisi kullanımı arasında bağlantı sağlamıştır.

URL-51

URL-52

URL-53

URL-54

URL-55

2.1.11 Caloundra Coastal Pathway (Avustralya)

Caloundra Coastal Pathway, kıyı şeridinde ilerleyen plaj boyunca yürüyüş, koşu veya bisiklete binme imkanı sağlamaktadır. Yol boyunca, İkinci Dünya Savaşı sırasında askeri operasyonlar için kullanılan Askeri İskele ve 1937'de inşa edilen Kings Beach Bathing Pavillion gibi tarihi yerler keşfedilmektedir. Yol, haftada 7 gün 24 saat erişime açıktır. Caloundra Sahil Yolu boyunca halka açık tuvaletler, gölgeli ve korunaklı alanlar, izleme platformları, bisiklet parkları ve otoparklara erişim imkanı sağlanmaktadır (URL-57).

URL-56

URL-57

URL-58

URL-59

2.1.12 Carolina Beach Boardwalk (Kuzey Carolina - ABD)

Carolina Beach Boardwalk, plajda aile odaklı olmanın yanı sıra gece eğlencesi için de gidilebilecek mekanların yer aldığı önmeli bir kıyı uygulamasıdır. Food & Wine dergisi tarafından Amerika'nın en iyi 10 Boardwalk'undan biri olarak kabul edilmektedir. Bu klasik oceanside boardwalk, her yaşta ziyaretçiler için çeşitli mağaza, eğlence ve restaurant alternatifleri sunmaktadır. Boardwalk, yaz aylarında ziyaretçilere yerel yiyeceklerin sunulduğu, havai fişek gösterileri de dahil olmak üzere özel etkinlikler ve mevsimsel eğlencelerin düzenlendiği mekan özelliği taşımaktadır (URL-61).

URL-60

URL-60

URL-60

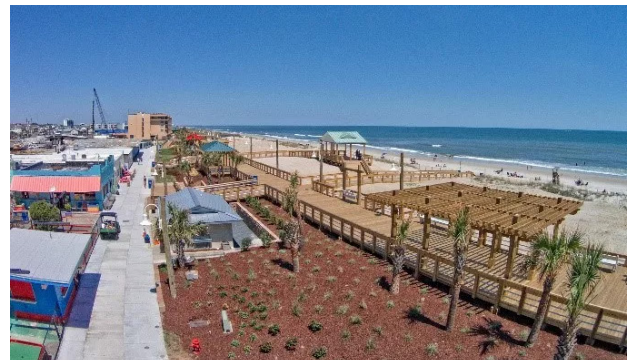
URL-61

URL-62

URL-63

URL-64

2.1.13 Arenales del Sol Wooden Walkway (Alicante- İspanya)

Alicante-İspanya'da kumullar üzerinde yer alan ahşap yürüyüş yolu uygulamasından örnekler.

URL-65

URL-66

URL-67

URL-67

2.1.14 Kanarya Adaları (Las Palmas-İspanya)

Las Palmas - İspanya plajında yer alan yürüyüş yolu görünüşleri.

URL-68

URL-69

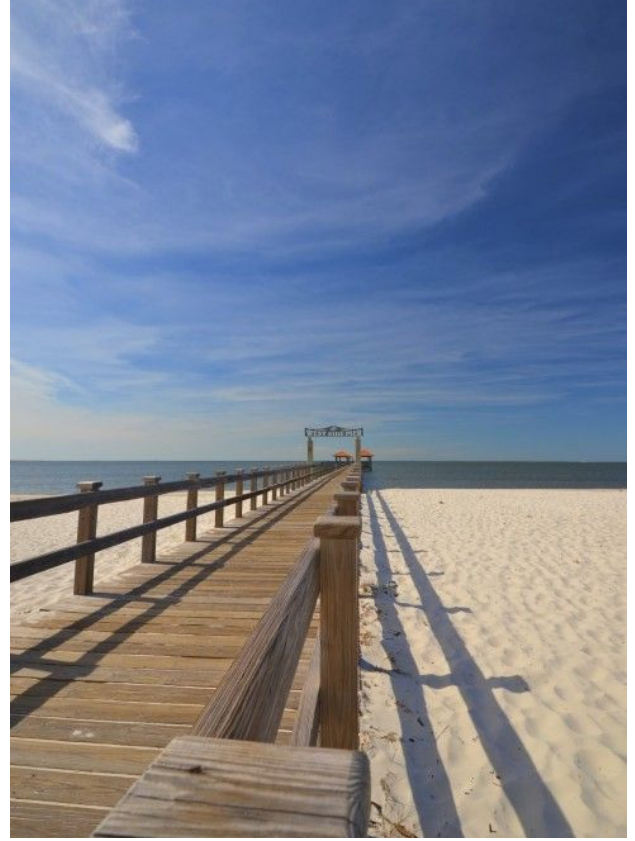
URL-70

2.1.15 Waveland (Mississippi-ABD)

Mississippi - ABD’de Meksika Körfezi kıyısında bulunan iskele uygulamaları.

URL-71

URL-72

URL-73

URL-74

URL-75

2.2 Ülkemizden Örnekler

2.2.1 Tokatlı Kanyonu (Safranbolu-Karabük)

Safranbolu Tokatlı Kanyonu Eski Çarşı'nın Gümüş Mahallesi'nden Tokatlı Köyü'ne kadar uzanan alanı kapsamaktadır. Tokatlı Kanyonu yürüyüş parkuru yaklaşık 9 km'dir. Kanyonun izlenmesine olanak sağlayan ve önemli bir turistik çekim merkezi olan Kristal Teras yer almaktadır.

URL-76

URL-77

URL-78

URL-79

2.2.2 Saklıkent Kanyonu (Fethiye-Muğla)

Saklıkent Kanyonu, Muğla'nın Fethiye ilçesine 50 km. uzaklıkta olup bir doğa harikasıdır. Saklıkent Kanyonu 4. Jeolojik zamanda meydana gelen depremler sonucunda jeolojik yapının karstik orjinli olması ve Fethiye ile Kaş ilçesi arasındaki sınırı oluşturan Karaçay Nehri'nin ve binlerce yıl boyunca Beydağları'ndan gelen akarsuların kayaları aşındırması sonucu oluşmuş tüm güzelliği ve görkemi ile bugünkü şeklini almıştır. Saklıkent milli park olarak ilan edilmiştir. Ahşap köprülerle oluşturulmuş yürüyüş parkuru üzerinde yürüyerek su kaynağının olduğu yere varılabilmektedir (URL-8o).

Saklıkent'teki kaya üzeri ahşap yürüyüş yolu kullanımı örneği (URL-8o)

Saklıkent'teki ahşap yürüyüş yolu (URL-8ı)

3. GÜZELCEHİSAR'IN TANITIMI

3.1 Güzelcehisar'ın Doğal ve Kültürel Peyzaj Özellikleri

Güzelcehisar, tarihi geçmişinde Amasra'nın ve Amasra'ya yerleşen Cenevizlilerin etkilerinin görüldüğü bir yerleşim alanıdır. Uzun yıllar Bizans İmparatorluğu'nun sınırları içinde kalan Amasra, 1263 yılında Cenevizlilere geçmiştir. Cenevizliler geçim kaynağı denizcilik olan köye bir kale ve koya bakan hâkim kayalıklarına da hisar inşa etmişlerdir (Anonim, 2012). Güzelcehisar Kalesi, denizden gelebilecek saldırılara karşı savunma yapısı özelliği taşımaktadır. Kale, mimari özellikleri bakımından Amasra Kalesi ile benzerlik göstermektedir (Çam, 2017).

Türkiye'nin Dünya Üzerindeki Konumu

Bartın'ın Türkiye Üzerindeki Konumu

Çalışma Alanının Bartın Üzerindeki Konumu

Güzelcehisar'ın konumu

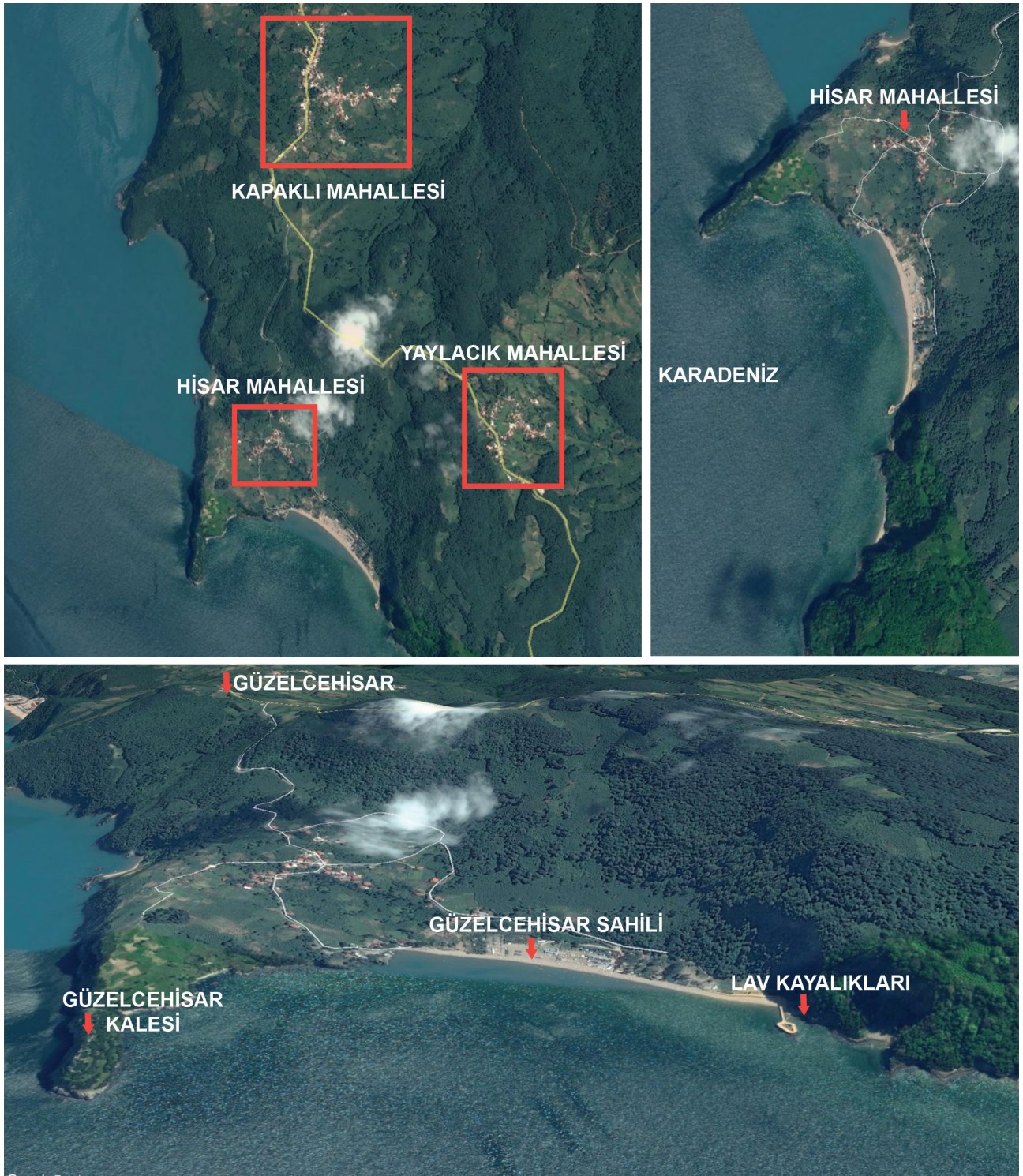
Karadeniz'in güneyinde eski zamanların Tetis Okyanusu tabanının kuzeye doğru dalıp batması ve dalan okyanus tabanının yerin derinlerinde eriyip yüzeye çıkması sonucunda batıda Bulgaristan'dan başlayarak doğuda Gürcistan'a kadar uzanan alanda volkanik bir yay oluşmuştur. Bu dönemde gerçekleşen birçok volkanik faaliyet sonucu oluşan lavlar, gazlar ve su buharı iklimin de değişmesinde etkili olmuştur.

Bir volkandan akan lav, soğuyup kristalleşerek kaya haline dönüşürken soğuma ve katılaşmanın doğal bir sonucu olarak büzülür. Soğuma ile oluşan bu büzülme kayada gerilme yaratır ve bunun sonucunda çatlaklar gelişir. Lav soğudukça büzülme devam eder ve böylece oluşan çatlaklarda giderek büyür. Bu kırıklar çok çeşitli şekillerde gelişmekle birlikte son derece düzgün ve sistematik olarak oluştukları yerlerde kayanın altı-

gen, beşgen ya da dörtgen biçimi bir yapı kazanmasına yol açarlar. Üçgen ve yedigen türler seyrek de olsa gelişebilir. Bu düzgün geometrik yapıya "sütun" ya da kolon yapısı adı verilmektedir.

Volkanik faaliyetler sonucu oluşan magma kayaları Türkiye'de batıda İğneada civarından başlayarak doğuya doğru Şile, Marmara Ereğlisi, Zonguldak, Bartın, İnebolu ve tüm Karadeniz dağ kuşağından izlenmektedir. Ancak Güzelcehisar'ı benzerlerinden ayıran ve ön sıraya yerleştiren özelliği lav sütunlarının bir doğa harikası olan Mugada Koyu'na kadar uzanmasıdır.

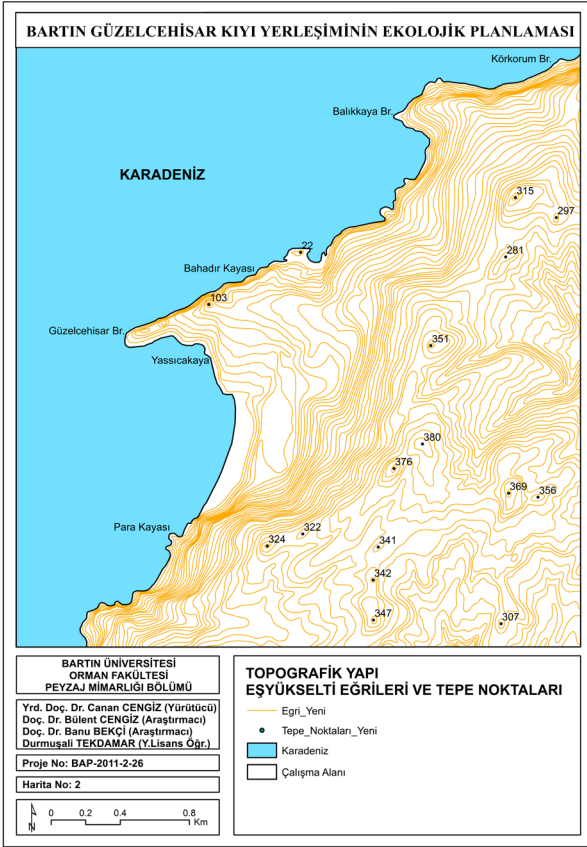
Güzelcehisar lav sütunlarının çapları 50- 100 cm olup, boyları 30 metrenin üzerindedir. Türkiye'de Jeolojik Miras Envanteri Önerileri içerisinde bulunan Güzelcehisar lav sütunları, dünyanın ender gelişmiş doğal oluşumlarından (Altaş vd, 2007).

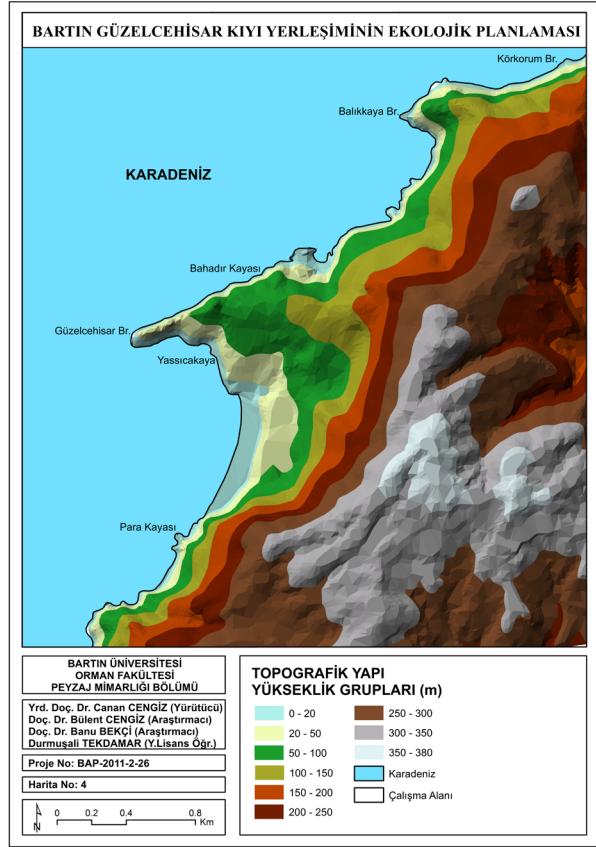
Güzelcehisar Köyü ve mahalleleri

Güzelcehisar'da lav sütunları dik uçurumların oluşmasına sebep olmuştur. Alanın topografik yapısı Karadeniz'e özgü arazi yapısına uygun deniz seviyesinden yükselen sert yamaçlardan oluşmaktadır. Eğimi güney kesiminde çok fazla iken, kuzey kesimlerde güneye göre daha azdır. Yükselti durumu ise güneyde 0-30 m aralığında iken kuzeyde 10-65 m aralığındadır (Anonim, 2011).

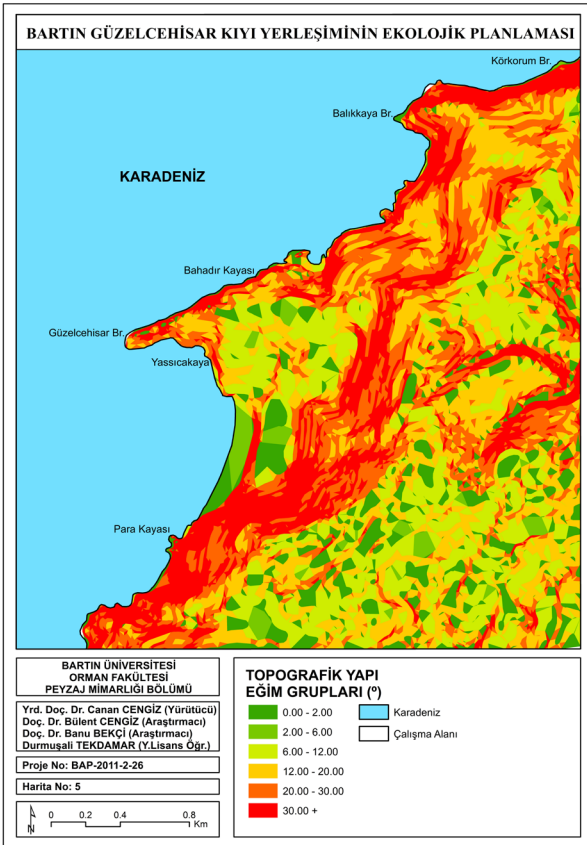
Güzelcehisar'ın doğal ve kültürel peyzaj özelliklerine ilişkin haritalar ve açıklamaları Doç. Dr. Canan CENGİZ koordinatörlüğünde yürütülen Doç. Dr. Bülent CENGİZ, Doç. Dr. Banu BEKÇİ ve Peyzaj Yüksek Mimarı Durmuşali TEKAMAR tarafından hazırlanan Cengiz vd. (2015) "Bartın Güzelcehisar Kıyı Yerleşiminin Ekolojik Planlanması" başlıklı Bartın Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi'nden yararlanılarak özetlenmiştir.

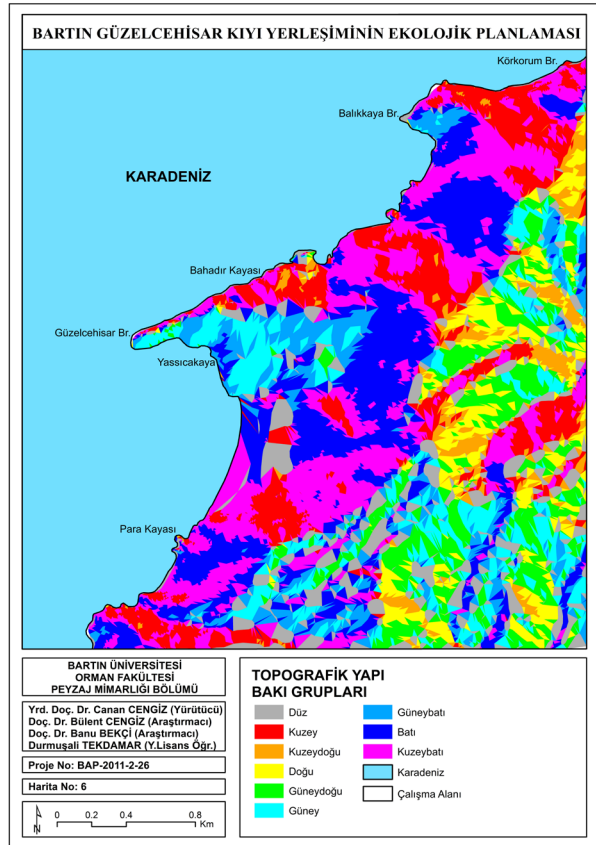
Eşyükseleti eğrileri ve tepe noktaları haritası

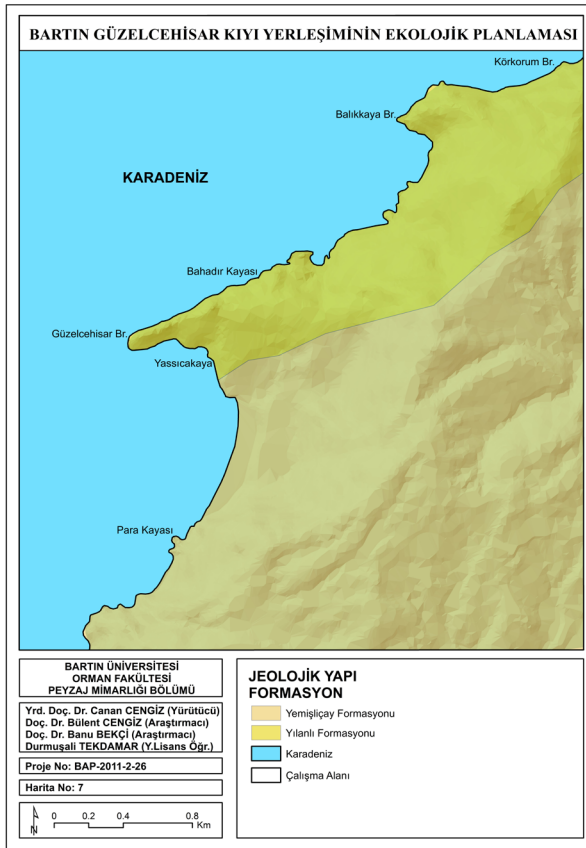
Yükseklik grupları haritası

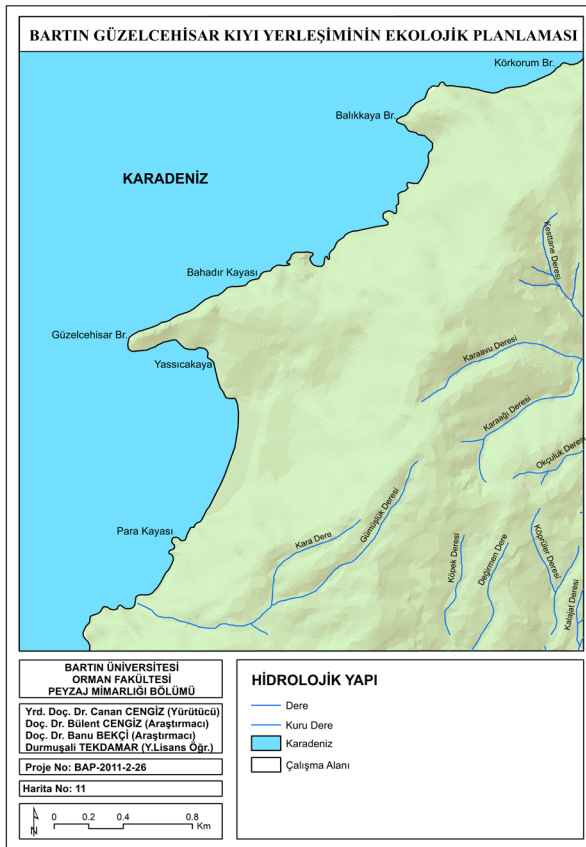
Eğim grupları haritası

Bakı grupları haritası

Jeolojik yapı haritası

Hidrolojik yapı haritası

Jeolojik Yapı:

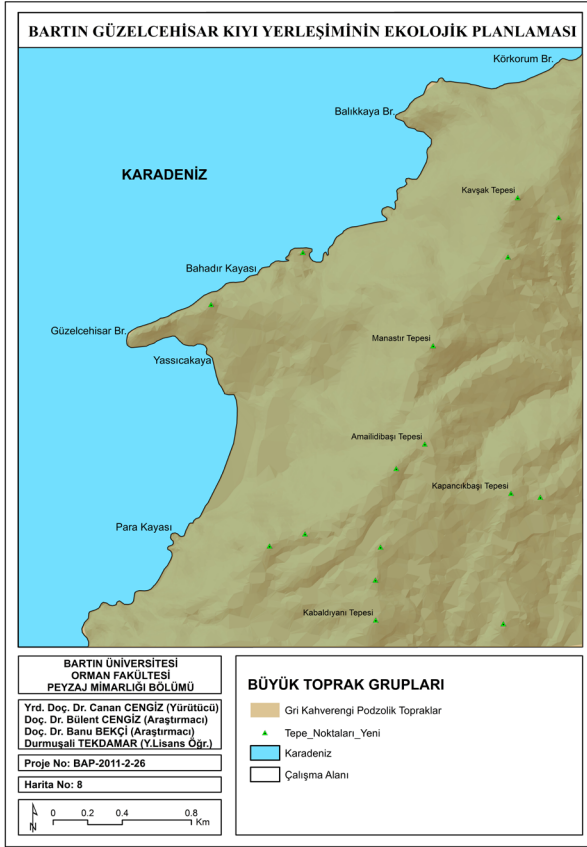
Bartın İli Türkiye'nin belli başlı fay zonlarından biri olan Kuzey Anadolu Fay hattının Batı Anadolu'ya doğru uzandığı kollarından birisinin etkisindedir. Deprem Araştırma Merkezi tarafından hazırlanan Türkiye Deprem Haritası'na göre, Güzelcehisar I. derece deprem bölgesinde yer almaktadır (Anonim, 2011). 1/100.000 ölçekli Türkiye Jeoloji Haritası'nda jeolojik yapı olarak andezit, spilit, porforit maddelerinden oluşmaktadır. Çalışma alanının jeolojisini kuvarterner yaşlı denizel kökenli plaj alüvyonu, Orta-Üst Devoniyen-Alt Karbonifer Yaşlı Yılanlı Formasyonu ve Üst Kretase Yaşlı Yemişliçay Formasyonu oluşturmaktadır. Çalışma alanı sınırları içerisinde andezit bloklarına ve kireçtaşlarına rastlanılmaktadır. Ayrıca, Güzelcehisar'da yapılan gözlemlere göre çok eski dönemlere ait heyelan tespit edilmiştir. Bölge doğal sit alanı ilan edildiğinden ve düşük yoğunluklu yapılaşma olacağından şu an tehlike arz etmemektedir. Etüt sahasında yapılan sivilaşma risk analiz hesaplarında sivilaşma açısından risk taşıdığı saptanmıştır. Saha gözlemlerine ve sondajlarda daha önceden toprak hareketi olduğu belirlenmiştir. Yine eğimin yüksek olduğu yerler muhtemel kaya düşme tehlikesi açısından risk taşımaktadır (Anonim, 2011).

Hidroloji:

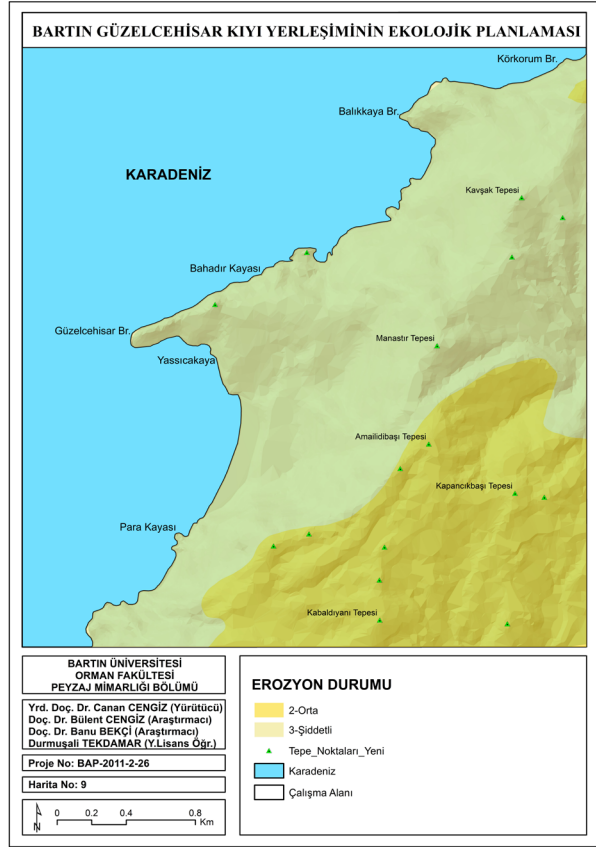
Araştırma alanında bulunan sulu dere Kestane Deresi Karadeniz'e aktif dökülen deredir. Pasif olarak bulunan kuru derelere ise Karaavı Deresi, Karaağı Deresi, Okçuluk Deresi, Kara Dere, Gümüşlük Deresi, Köpek Deresi, Değirmen Dere, Köprüler Deresi ve Kalajat Deresidir. Bunun dışında küçük çaplı su kaynakları da bulunmaktadır (Anonim, 2011).

Toprak:

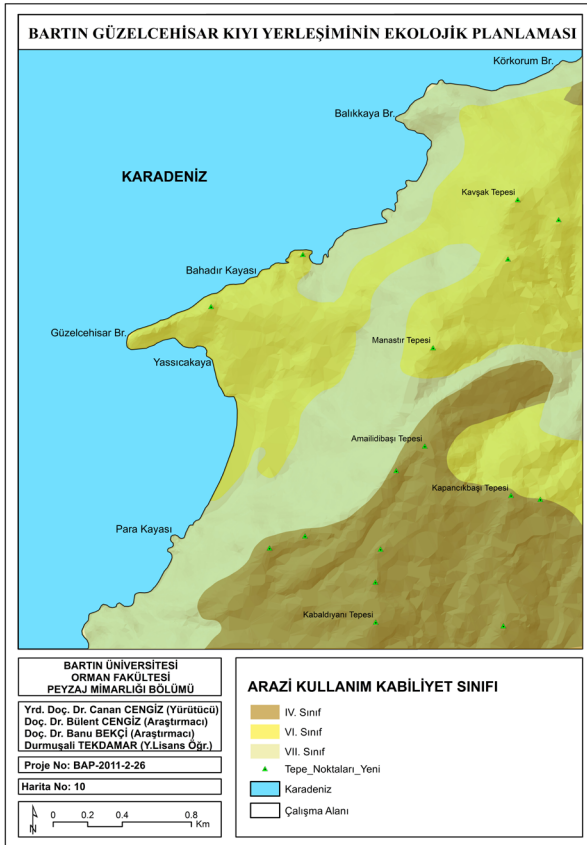
Alanda gri kahverengi podzolik toprak bulunmaktadır. Toprak erozyonu durumu orta ve şiddetlidir. Arazi kullanım kabiliyeti IV., VI. ve VII. sınıftır.

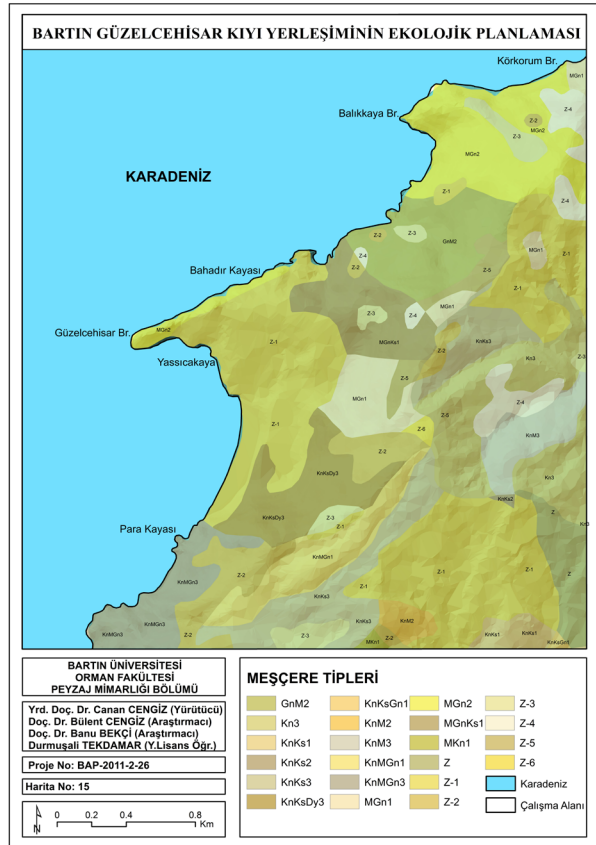
Büyük toprak grupları haritası

Erozyon durumu haritası

Arazi kullanım kabiliyet sınıfı haritası

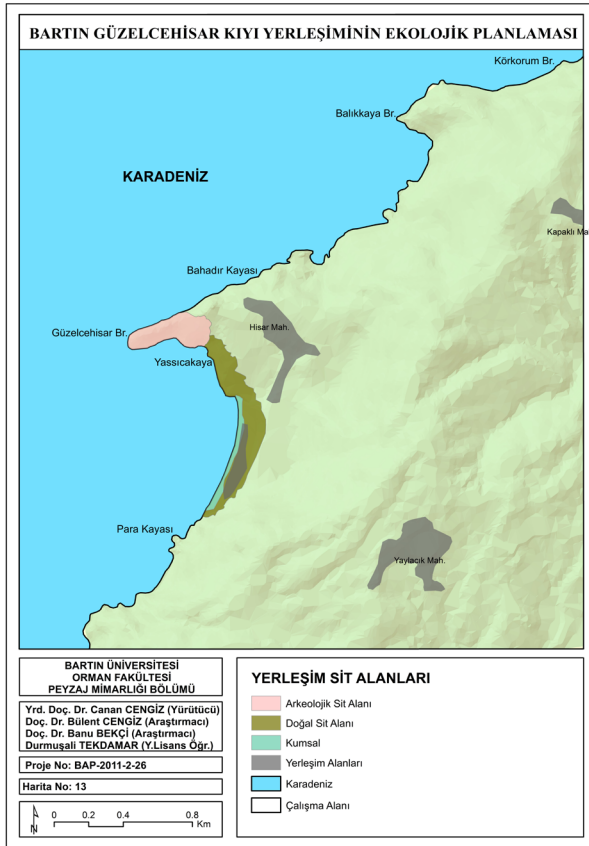

Orman meşçere haritası

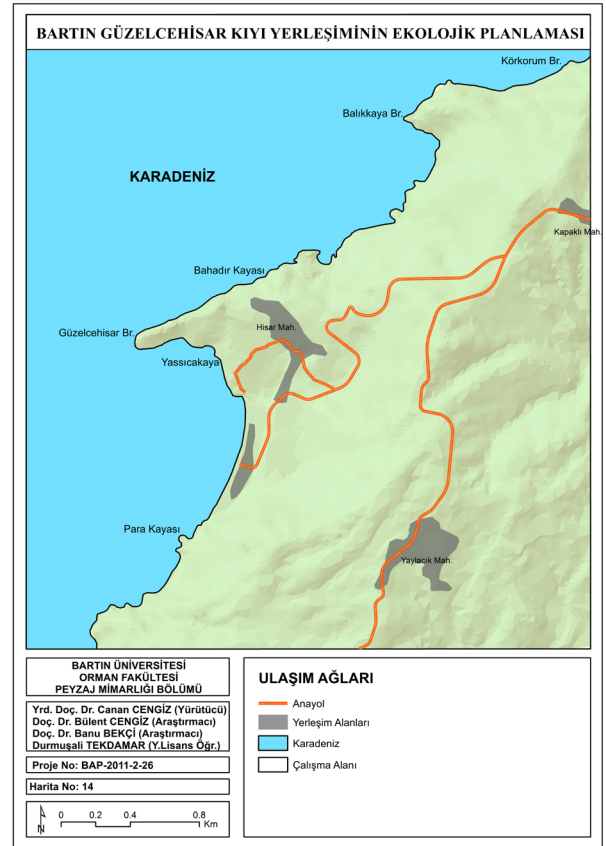
Bitki Örtüsü:

Karadeniz Bölgesinde bitki örtüsü hem Karadeniz hem de Avrupa-Sibiryaya bitki coğrafyasına ait bitki grupları ve türleri görülebilmektedir. Güzelcehisar ormanlık alanlar, bitki ve ağaç türü zenginlikleri ile yaban hayvanları yönünden Türkiye'nin en ilginç ve en zengin ormanlık alanlarından (Cengiz, 2015). Odunsu bitkilerden; Saplı meşe (*Quercus robur*), Sapsız meşe (*Quercus patrae*), Doğu kayını (*Fagus orientalis*), Batı gürgeni (*Carpinus betulus*), Anadolu kestanesi (*Castanea sativa*), Fıstık çamı (*Pinus pinea*), Yaygın fındık (*Coryllus colurna*), Keçi söğüdü (*Salix caprea*), Salkım söğüt (*Salix babylonica*) ve Yabani Kiraz (*Cerasus avium*) plantasyonları yaygındır. Yer örtücü bitkilerden ise; Böğürtlen (*Rubus* sp.), Kuşburnu (*Rosa canina*), Kum zambağı (*Pancratium maritimum*), Katır tırnağı (*Spartium junceum*), Dafne (*Daphne* sp.), Defne (*Laurus nobilis*), Orman sarmaşığı (*Hedera* sp.), Orman gülü (*Rhododendron* sp.), Çoban püskülü (*Ilex aquifolium*), Eğrelti otu (*Pteridium aquilinum*), Kabalak (*Tussilago* sp.), Isırgan otu (*Urtica* sp.), Ballıbabagiller (*Lamiaceae* sp.) plantasyonları bulunmaktadır.

Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi öğretim üyeleri Doç. Dr. Zafer Kaya, Prof. Dr. Barbaros Yaman ve Prof. Dr. Halil Barış Özel tarafından "Türkiye'de Bartın-Güzelcehisar Bölgesindeki Lav Sütunlarında Flora Belirlenmesi" adlı gerçekleştirilen çalışmada; Güzelcehisar lav sütunları üzerinde Türkçe ismi "Turanotu" olarak bilinen "*Turanecio hypochionaeus*" bitkisi keşfedilmiştir (URL-82). "*Turanecio hypochionaeus*" Lav sütunlarının en üstü ile orta kuşak yükselti alanlarında yer almaktadır.

Yerleşim sınırları ve sit alanları haritası

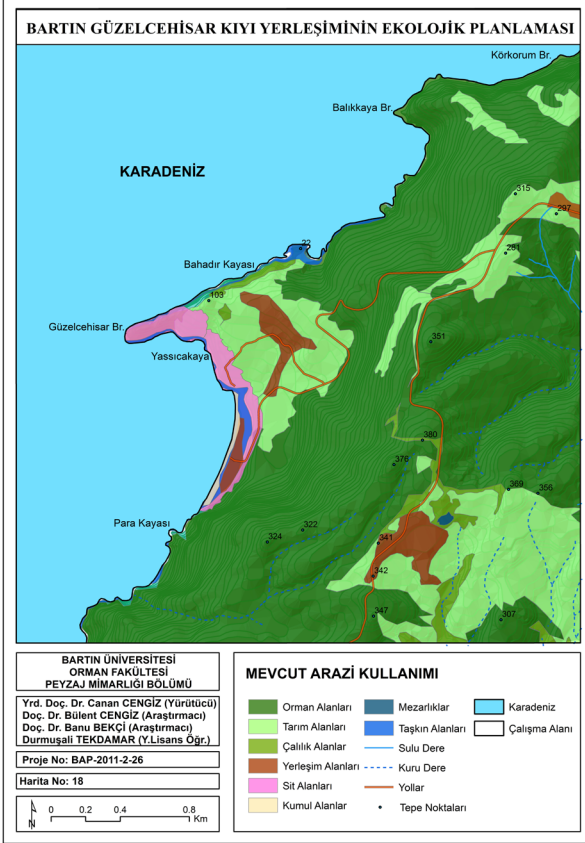
Ulaşım haritası

İklim:

Güzelcehisar'da yazları sıcak, kışları serin geçen Karadeniz iklimi hüküm sürmektedir. Denize yakınlığı ve yüksek olmayan dağ sıralarının kıyıya paralel oluşu, genellikle kıyı şeridi üzerinde sıcaklık farklarının azalmasına, nemin artmasına ve Balkanlardan gelen hava kütlelerinin etkisine neden olmaktadır (Anonim, 2011). Ancak, Karadeniz ikliminden farklı olarak mikroklimatik özelliği ile Akdeniz iklimine yakın iklim özelliği sergilemektedir.

Ulaşım:

Güzelcehisar, Bartın kent merkezinin batısında ve kent merkezine yaklaşık 17 km mesafede yer almaktadır.

Mevcut arazi kullanım haritası

Mevcut Arazi Kullanımı:

Mevcut arazi kullanım verilerine bakıldığında; orman alanları, yerleşik alanlar, tarım alanları, kayalık alanlar ve kumsal başlıca arazi kullanım tipleridir. I. Derece Arkeolojik Sit Alanı'nda ise sık ormanlık alanlar ve kayalıklar bulunmakla birlikte tarım alanları ile çevrilidir. I. Derece Arkeolojik Sit Alanına ulaşım tarım alanları içerisinde stabil olmayan bir patika yoldan sağlanmaktadır (Anonim, 2011). Dikili tarım arazisi olarak fındık, mandalina ve kuru marjinal tarım arazi sınıfındaki araziler tarımsal bütünlük içerisinde. Hisar Mahallesi tarım arazi varlığının büyük kısmını oluşturup, toplamda 14,33 ha alana sahiptir. Mandalina ve fındık bahçelerinden oluşan bölgede dikili tarım faaliyetleri yaygındır. Ayrıca, mera statüsünde araziler yer almaktadır (Anonim, 2011).

Alanda bulanan turuncgil bahçeleri

Araştırma alanında bulunan mandalina bahçeleri

Araştırma alanında bulunan fındık bahçeleri

3.2 Öneri Ekolojik Plan Stratejileri

Cengiz vd. (2015) tarafından geliştirilen 1/25.000 Güzelcehisar Ekolojik Plan kapsamında alan “koruma zonu”, “etkileşim zonu”, “kullanım zonu” olarak zonlara ayrılarak, ekolojik plan stratejileri geliştirilmiştir. Bunlar:

Koruma Zonu: Bu zonun amacı; yoğun insan aktiviteleri ve olası zararlarına çok duyarlı olan ekosistemlerin korunması ve mevcut alan kullanımlarının devam ettirilmesi şeklindedir (Cengiz 2009).

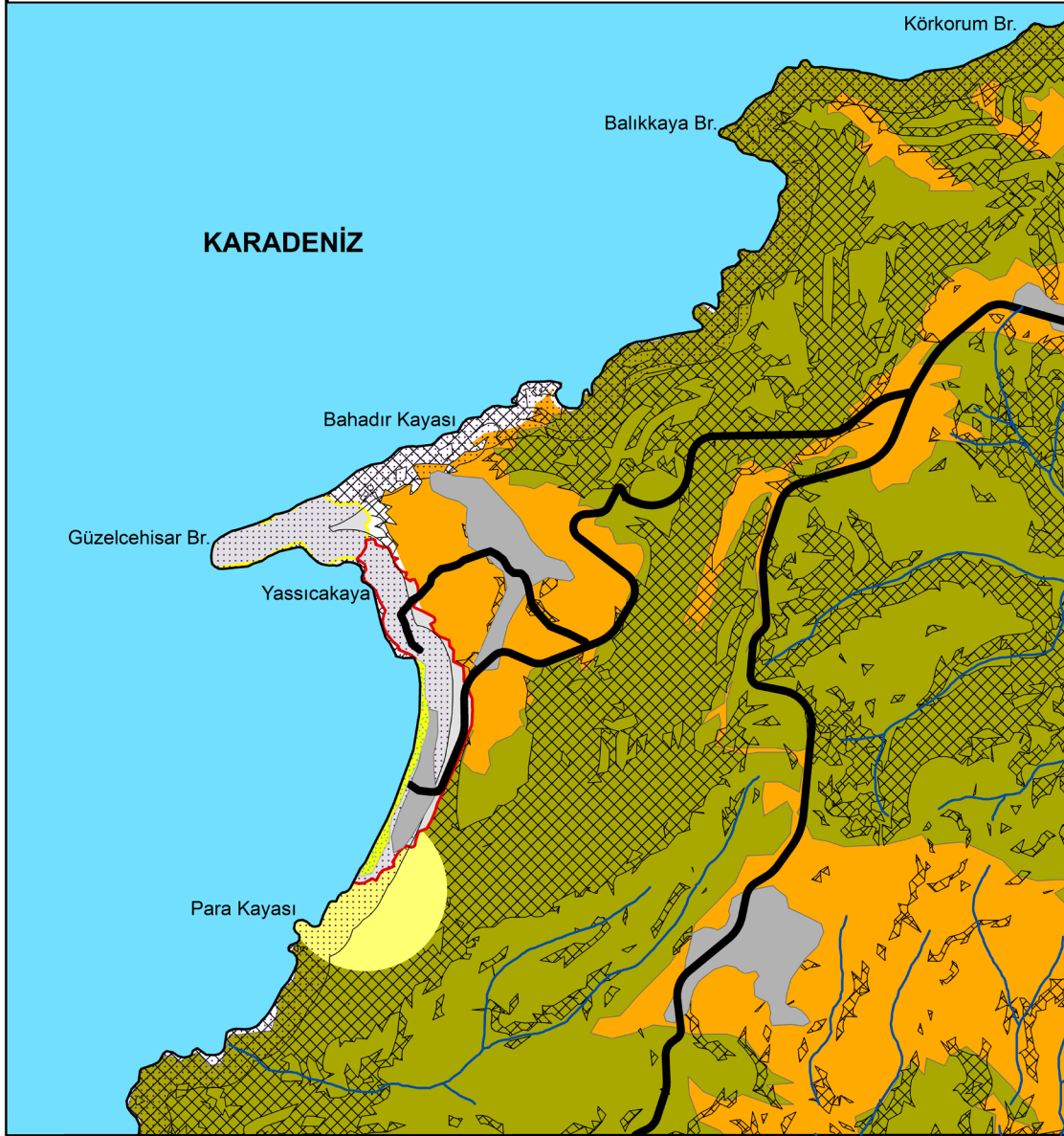
Etkileşim zonu: Bu zon, kullanım zonu ile koruma zonu arasında olabilen ve kullanım zonundaki turizm-rekreasyon ve yerleşim alanlarına yönelik gelişimlerin koruma zonunu doğrudan etkilemesini önleyen tampon zon olarak planlanmıştır. Etkileşim zonunda erozyon açısından riskli alanlar yer almakta-

dır. Tahrip olmuş alanların ekolojik özelliklerinin geri kazandırılması ve riskli alanlara yönelik peyzaj onarım çalışmaları önerilmektedir (Cengiz 2009).

Kullanım zonu: Kullanım zonu taşıma kapasitelerini aşmayacak kullanıma açık alanlar olarak planlanmıştır. Bu zonda, turizm ve rekreasyon alanları ile gereken tesisler sayıca yeterli olmalı fakat bu tesis ve etkinliklerin türünün, alan içindeki konum ve dağılımlarının alanın ekolojik yapısına olumsuz etkilerinin hiç ya da en az düzeyde olacağı buna karşın ziyaretçilerin alanın doğal ve kültürel değerlerinden maksimum derecede faydalanabilecekleri bir planlama şekli önerilmektedir (Clark 1996, Gülez 1997, Antipov vd. 2006, Cengiz 2009).

	Alt Zonlar	Ekolojik Kriterler	Öneri
KORUMA ZONU	Orman Varlığı Korunacak Alanlar	- Orman kapalılığı yüksek alanlar (%41-%70) - Orman kapalılığı yüksek alanlar (%71-%100)	Mevcut yasal ve yönetmelikler çerçevesinde değerlendirilecek alanlar
	Morfolojik Açıdan Önemli Alanlar	- Lav sütunları - Tepe noktaları	“Ulusal Miras Kıyıları” olarak korunacak alanlar ile Manzara noktaları
	Su Kaynakları Koruma Alanları	Akarsu koruma kuşağı	Koruma zonu önerilecek alanlar
	Tarımsal Niteliği Korunacak Alanlar	- Mevcut tarım alanları - Aktif su kaynaklarına yakınlık	“Tarımsal Sit” önerilecek alanlar
	Koruma Statüsündeki Alanlar	- Arkeolojik sit alanları - Doğal sit alanları	Koruma statüsü altındaki turizm ve rekreasyon alanları
	Erozyon Açısından Riskli Alanlar	- Erozyon derecesi şiddetli alanlar - Eğim Derecesi %30 ve üstü alanlar	-Tarım, turizm-rekreasyon amaçlı kullanımlar için uygun alanlardır. -Peyzaj onarım çalışmaları önerilmektedir.
KULLANIM ZONU	Yerleşim	- Güzelcehisar yerleşim alanı - Eğim derecesi düşük alanlar - Ulaşım olanağı olan alanlar - Su kaynaklarına yakın alanlar	-Yerleşim alanlarında çevre kalitesinin iyileştirilmesi
	Turizm ve Rekreasyon Alanları	- Lav Kayalıkları seyir noktaları - Plaja yakınlık - Seyir noktaları	Çevreye duyarlı turizm ve rekreasyon aktivitelerinin çeşitlendirilmesi

Güzelcehisar ekolojik zonlara ilişkin alt zonlar, ekolojik kriterler ve öneriler (Cengiz vd. 2015)

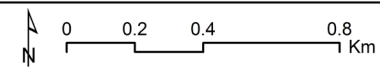
BARTIN GÜZELCEHİSAR KIYI YERLEŞİMİNİN EKOLOJİK PLANLAMASI

BARTIN ÜNİVERSİTESİ
ORMAN FAKÜLTESİ
PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ

Yrd. Doç. Dr. Canan CENGİZ (Yürütücü)
 Doç. Dr. Bülent CENGİZ (Araştırmacı)
 Doç. Dr. Banu BEKÇİ (Araştırmacı)
 Durmuşali TEKAMAR (Y.Lisans Öğr.)

Proje No: BAP-2011-2-26

Harita No: -

EKOLOJİK PLAN

Orman Alanları	Arkeolojik Sit Alanı
Kırsal Yerleşim Alanları	Doğal Sit Alanı
Jeolojik Miras Alanı	Eğimi %30 ve üstü Alanlar ile Orman Varlığı Korunacak Alanlar
Kıyısız Rekreasyon Alanı	Dereler
Doğal Plaj	Karayolu
Tarım Alanları	Karadeniz
	Çalışma Alanı

1/25.000 Güzelcehisar Ekolojik Plan Önerisi

Cengiz vd. (2016) tarafından yapılan 1/25.000 ölçekli Güzelcehisar Ekolojik Plan kapsamında Güzelcehisar'ın tüm peyzaj öğelerinin bir bütün olarak ele alınması gerekliliğinden yola çıkılarak, Güzelcehisar'a özgü bütüncül plan kararları geliştirilmiştir. Bunlar:

Güzelcehisar, kıyı özellikleri kapsamında lav sütunları, plajı, yoğun ve sık Karadeniz'e özgü bitki örtüsü, turunc bahçeleri ve zeytin ağaçlarının varlığı ile koruma potansiyeli yüksek bir alandır. Turunc bahçeleri ve zeytin ağaçlarının oluşturduğu tarımsal peyzaj özellikleri kırsal karakterin önemli öğelerinden biridir. Mevcuttaki bu alanlar ekolojik plan kapsamında "Tarımsal Sit" olarak önerilmiştir. Güzelcehisar'da kırsal karakterin sürdürülebilirliği bağlamında tarımsal desenin alan bütününde geliştirilmesi önem taşımaktadır.

Güzelcehisar üzerindeki en önemli baskılardan biri, mevsime bağlı olarak sınırlı süreler içerisinde gerçekleştirilen turizm faaliyetleri ile yaz aylarında plajın, taşıma kapasitesi üzerindeki yoğun kullanımıdır. Aynı zamanda Güzelcehisar yakın çevrede yaşayan halk tarafından kamp ve günübirlik kullanım için tercih edilmektedir. Ekolojik plan çerçevesinde mevcut sorunların çözümüne yönelik alana özgü plan kararları geliştirilmiştir.

Araştırma alanı Arkeolojik ve Doğal Sit alanı ile ormanlık alanlar arasında kalan sınırlı bir alanda kırsal yerleşim dokusuna sahiptir. Bu sebeple alanın topografyası ve mevcut karakteri dikkate alınarak kırsal yerleşim dokusunun sürdürülebilirliğinin sağlanması en önemli hedefler arasında yer almalıdır.

Kırsal karakteri ile ön plana çıkan Güzelcehisar yerleşimi jeomorfolojik oluşumları, deniz kıyısı, plajı, orman varlığı, mikroklimatik özellikleri, turuncgil bahçeleri ve zeytin ağaçlarının oluşturduğu tarımsal, kırsal ve arkeolojik peyzaj özellikleri ile kırsal, kültürel ve turizm potansiyeli açısından önemli kaynak

değerlerine sahiptir. İklimin turizme uygun olması nedeniyle alternatif turizm faaliyetlerinin bütün bir yıla yayılması, kırsal kalkınma açısından önemli katkılar sağlayacaktır.

Güzelcehisar'da orman varlığı korunacak alanların yanı sıra orman kapallılığı az olan alanlar için kontrollü orman rekreasyon planlaması önerilmektedir. Bu bağlamda kıyıdağı yoğunluğun orman alanlarına ekolojik taşıma kapasitesine uygun olarak yönlendirilmesi alanda rekreasyon çeşitliliğini artıracak bir öneri olarak ekolojik plan çerçevesinde ortaya koyulmuştur.

Güzelcehisar Kıyı Morfolojisi Korunacak Alan niteliğinde "Miras Kıyı" özelliği taşımaktadır. Bu bağlamda ekolojik plan çerçevesinde lav sütunları "Ulusal Jeolojik Miras" olarak önerilmiştir.

Genel bir sonuç olarak, kırsal peyzajlar gelecek kuşaklara sürdürülebilir çevreler bırakmak açısından büyük öneme sahiptir. Bu alanlar, kentsel ve doğal alanlar arasında tampon bölge görevi üstlenmektedirler. Bu alanlarda halkın günlük yaşam sürecinde var olan yerel kültür alanının kırsal karakterini yansıtmaktadır. Kültürün yaşatıldığı ve deneyimlendiği kırsal alanlardaki alternatif turizm faaliyetleri ve bu faaliyetler kapsamında da; Güzelcehisar'da yaşayan halkın yerel ürünlerini pazarlama fırsatı, ev pansiyonculuğunun yaygınlaştırılması ve jeoturizmin sunacağı yeni istihdam olanakları sürdürülebilir kırsal kalkınma ve ekonomik gelişme açısından olumlu katkılar sağlayacaktır. Bartın İli'nde yerel ölçekte peyzaj karakterini yansıtan Güzelcehisar, sahip olduğu kırsal yerleşim özellikleri ile birlikte arkeolojik çalışmaların da devam ettirilmesi gereken, Tarımsal Sit ve Ulusal Jeolojik Miras Alanı olarak değerlendirilecek koruma öncelikli öneme sahip "Miras Kıyı" özelliğinde bir alandır. Korumanın yanı sıra kullanım olarak jeoturizm, kültür turizmi, ekoturizm ve tarımsal ormancılık faaliyetleri için potansiyel teşkil etmektedir.

3.3 Güzelcehisar Peyzajı

3.3.1 Lav Kayalıkları Peyzajı

Para Kayası'ndan lav kayası oluşumlarının görünümü

Lav kayalıklarının havadan görünümü

Lav kayalıklarının denizden görünümü

Lav kayalıklarının denizden görünümü

3.3.2 Kıyı Peyzajı

3.3.3 Kırsal Peyzaj

Hisar Mahallesi'nde Akdeniz bitkilerinden oluşan konut bahçesi

Hisar Mahallesi'ndeki kırsal yerleşimler, seralar, tarım arazileri ve mandalina bahçeleri

Ev bahçelerinde kurutulan fındıklar, seralar ve tarım arazisi

Ormanlık alan ve konut bahçesi içerisinde bulunan zeytin ağacı

3.3.4 Orman Peyzajı

Orman, tarım alanları ve deniz ilişkisi

Tarım, orman ve yerleşim ilişkisi

Kırsal yerleşimler ve yoğun orman dokusu ilişkisi

Güzelcehisar'da doğal yetişen kestane ağacı

3.3.5 Tarımsal Peyzaj

Hisar Mahallesi'ndeki tarım arazileri

Eğimli arazilerdeki tarım ve yerleşim alanları

3.3.6 Arkeolojik Peyzaj

Güzelcehisar Kalesi'nin havadan görünümü

Güzelcehisar'ın panoramik görünümü

Güzelcehisar Kalesi'nden bir görünümü

Sahilden Güzelcehisar Kalesi'ne bakış

Arkeolojik alandaki lav kayalıkları ve mağarası

Güzelcehisar Kalesi'nin kuzeyden görünümü

4. TR81/16/KÖA/0042 BARTIN İLİ GÜZELCEHİSAR LAV SÜTUNLARI VE SAHİLİNİN TURİZM VE REKREASYON AMAÇLI PEYZAJ UYGULAMA PROJESİ'NİN TANITIMI

4.1 Projenin Amacı ve Kapsamı (Planlama-Tasarım-Uygulama)

Türkiye Turizm Stratejisi 2023 içerisinde planlama, yatırım, örgütlenme, hizmet kalitesi, ulaşım ve altyapının güçlendirilmesi, turizm çeşitlendirilmesi vb. konular 5 yıllık kalkınma planında önemli hedefler olarak belirlenmiştir.

Güzelcehisar volkanik yapısı nedeniyle kıyı alanında "Lav Sütunları" adı verilen 80 milyon yıllık özel jeomorfolojik oluşumlara sahiptir. Lav Sütunları'nın çapları 50-100 cm olup, boyları 30 metrenin üzerindedir. Kuzey İrlanda, İskoçya ve Kaliforniya Lav Sütunları ile uluslararası turizm merkezleridir. Türkiye'de ise Güzelcehisar Lav Sütunları, dünyanın ender gelişmiş doğal oluşumlarından olup, ulusal ve uluslararası turizm potansiyeline sahiptir.

Bu kapsamda su, kanalizasyon, elektrik, ulaşım, otopark ve konaklama gibi altyapı sorunları henüz yeterince çözülmemiş olan Güzelcehisar sahilinin,

yerleşik halka yönelik inşa edilen altyapısı turistik yoğunlaşmanın yaşandığı dönemlerde kapasitesinin üzerinde bir kullanımla karşılaşmaktadır.

Peyzaj tasarım sürecinin ilk etabında Güzelcehisar bütününde Lav Sütunları'nın erişilebilirliğinin sağlandığı, kıyıda turizm ve rekreasyonel aktivite altyapısına katkı sağlayan, kırsal nitelikli kıyılarda peyzajın sürdürülebilirliğine yönelik peyzaj uygulama projesi üretilmiştir. Bu projenin etaplara halinde uygulanabilmesi için Bartın Üniversitesi, Bartın İl Kültür Turizm Müdürlüğü ve Bartın İl Özel İdaresi kurumlarının eşgüdümü ile Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA), 2016 yılı Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı çerçevesinde TR81/16/KÖA/0042 kodlu "Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi" başvurusunu onaylamıştır.

Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğretim Üyeleri Doç. Dr. Bülent Cengiz ve Doç. Dr. Canan Cengiz tarafından hazırlanan projenin sahibi Bartın İl Kültür Turizm Müdürlüğü, Eş Finansman-Proje İştirakçisi Bartın İl Özel İdaresi, Proje İştirakçisi ise Bartın Üniversitesi'dir.

Toplam proje bütçesi 2.313.737,52 TL. olup, 947.464,2 TL tutarında hibe ile desteklenmektedir.

Kalan eş finansmanı 1.366.273,32 TL. İl Özel İdaresi tarafından tamamlanmıştır.

Şubat 2017 tarihinde başlayan projenin süresi 15 ay olup, proje Mayıs 2018 tarihinde tamamlanmıştır.

Projenin genel amacı doğal, tarihi ve kültürel açıdan potansiyel olan bölgelerde turizmin geliştirilmesine yönelik altyapı çalışmaları yapılarak bölgenin tanıtımına katkı sağlamaktır. Uygulama projesi kapsamında turizmi çeşitlendirmek yeni destinasyon ve Bartın kentinde katma değer oluşturmak amaçlanmıştır. Ayrıca, Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin bütüncül turizm planlamasına yönelik yöredeki yaşam kalitesini yükseltecek peyzaj uygulamalarının devamı etaplanarak gerçekleştirilecektir.

Proje kapsamında, Güzelcehisar Koyu'nun kuzeyinde seyir terası oluşturularak, plaj boyunca devam eden ahşap yürüyüş yolu ile Koy'un güneyindeki lav sütunlarına erişilebilirlik sağlanmıştır. Deniz üzerinde yapılan iskele, kara ile kayalık ada arasında bağlantı kurmakta aynı zamanda da lav sütunlarına en yakın erişilebilirlik, manzara izleme ve fotoğraf çekimi için turistlere imkan sağlamaktadır. Proje Koruma Amaçlı İmar Planına göre uygulanmış olup, yürüyüş yolu Koruma Amaçlı İmar Planı'nda 5 m'lik yol olarak ayrılan kısmın 3 m'lik kısmına uygulanmıştır. Projede merdiven ve engelsiz tasarım standartlarına uygun rampa çözümleri ile yaya geçişleri sağlanmıştır. Ahşap yürüyüş yolu, engelliler ve yaşlılar gibi toplumun her kesimine yönelik erişim kolaylığı sağlayarak, seyir terasından lav kayalıklarına kadar kesintisiz bir kıyı deneyimi sunan engelsiz tasarım örneği özelliği de taşıyan "Boardwalk" örneğidir.

Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi, Güzelcehisar lav sütunlarının görünürlüğü ve erişilebilirliği hedefinde kıyı düzenlemesi ve iskele uygulamalarını içermektedir. Projenin amacı doğal, tarihi ve kültürel açıdan potansiyeli olan Güzelcehisar'da turizmin geliştirilmesine yönelik altyapı çalışmalarının sağlanmasıdır. Bu genel amacı gerçekleştirmek üzere ortaya konan özel amaçlar ise:

1. Deniz üzerinde iskelenin yapılması: Alanın güneyinde Güzelcehisar sahilinin turizm ve rekreasyon çalışmasının bir parçası olan ve kara ile kayalık ada bağlantısını sağlayacak olan deniz üzerindeki iskele,

aynı zamanda Lav Sütunlarının izlenmesi için turistlere imkan sağlayacaktır.

2. Ada üzerinde Yürüyüş Platformu yapılması: Ada üzerinde turistlerin konforlu bir şekilde yürüyebilmeleri, Lav Sütunlarını izleyip, bilgi edinmeleri ve fotoğraf çekimi yapabilmeleri amacıyla ahşap platform inşa edilmiştir.

3. Seyir Terası inşa edilmesi: Alanın kuzeyinde Lav Sütunlarının Güzelcehisar kıyı peyzajı bütününe izlenebilmesi amaçlı ahşap Seyir Terası inşa edilmiştir.

4. Kıyıda Ahşap Yürüyüş Yolu inşa edilmesi: Güzelcehisar Sahilinde Lav Sütunlarını tanıtmak amaçlı erişilebilirliğin sağlanması için plaj kullanımını engellemeyecek şekilde kayalık ada-seyir terası arasında ulaşılabilirliği sağlayacak ahşap yürüyüş yolu inşa edilmiştir.

Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin tanıtım materyalleri (tanıtım broşürü, tanıtım kitabı, proje bilgilendirme panoları, 360 derece Sanal Tur, Web Sayfası, Kısa Film Çekimi) hazırlanmıştır.

Yöredeki ekoturizm bilincini ve insan kaynakları kapasitesini artırmak amaçlı akademisyen ve uzmanlar tarafından yöre halkına yönelik ekoturizm eğitimi verilmiştir.

Bölgenin tanıtımı için Uluslararası Fuara katılım sağlanmıştır.

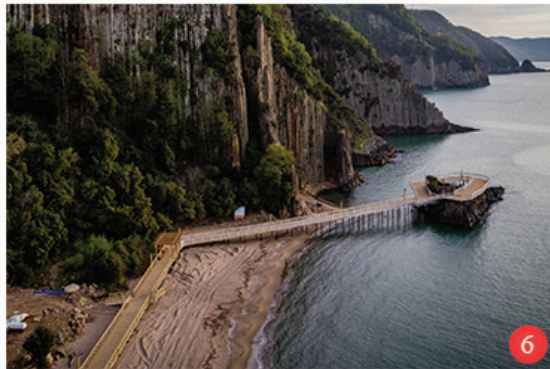
Akademisyenlerin ve uzmanların davet edilmesi ile geniş katılımlı bir Çalıştay düzenlenmiştir.

Koruma-kullanım dengesi içerisinde, korumanın yanı sıra kullanım olarak kıyısız jeoturizm ve kültürel turizm için önemli potansiyel teşkil eden Güzelcehisar'da Lav Sütunları'nın erişilebilirliğinin artırılması bölgemizdeki turizmin çeşitlendirilmesine katkı sağlayacaktır. Dünyada ziyaretçi akınına uğrayan benzer uluslararası örneklerde olduğu gibi Güzelcehisar Lav Sütunları'nın ülkemizde de tanınırlığının artırılması ile ulusal ve uluslararası ölçekte farkındalık sağlanacaktır. Bölgenin turizm altyapısına katkı sağlayacak olan "Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi" bölgesel kalkınma açısından önem arz etmektedir.

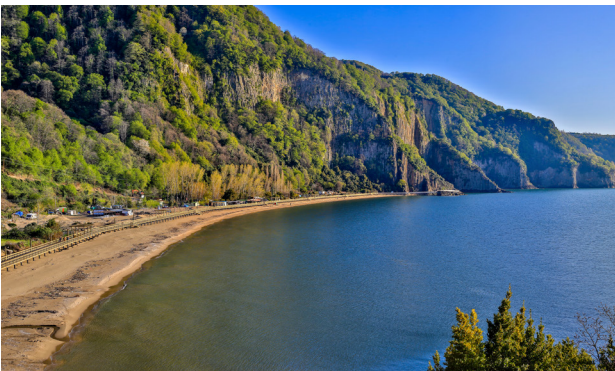
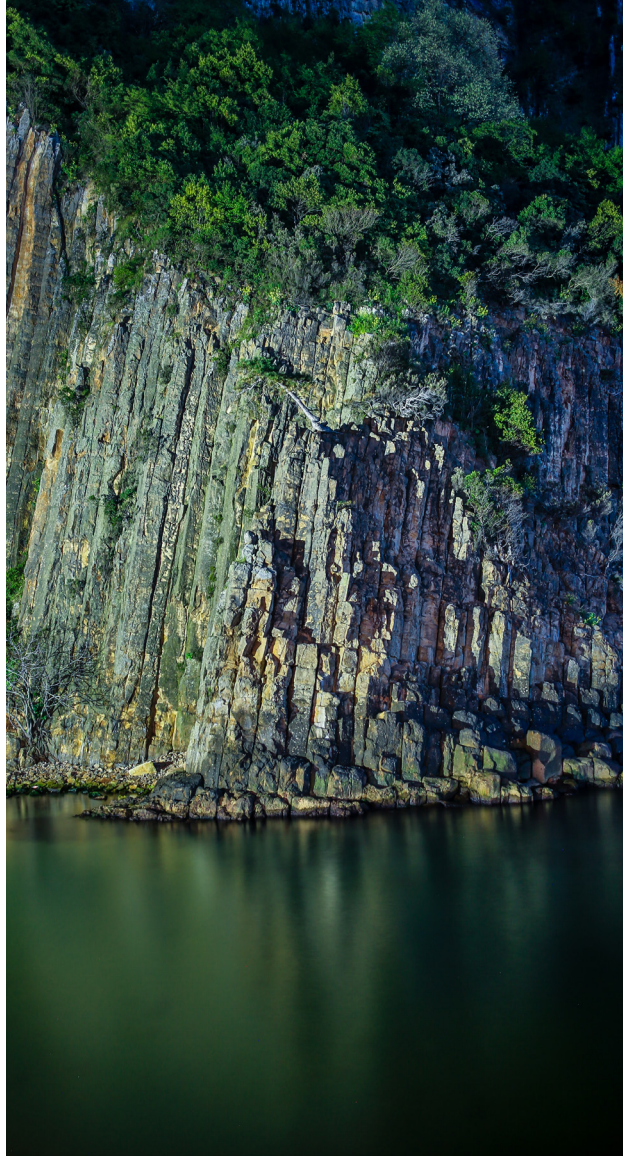
“Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi” Uygulama Aşaması

“Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi” Uygulama Sonrası

Lav Kayalıklarının ve aydınlatma uygulamaları

4.2. Halkı Bilgilendirme Toplantıları

“Güzelcehisar Köyü Lav Sütunları ve Sahili Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi” tanıtım toplantısı Vali Nusret DİRİM başkanlığında 09 Şubat 2017 tarihinde yapılmıştır.

12 Divan Toplantı Salonunda gerçekleştirilen tanıtım toplantısına İlin protokol üyeleri, turizm işletmecileri ile basın mensupları katıldı.

Vali Nusret DİRİM başkanlığında Güzelcehisar Köyü halkı ve basın mensupları ile proje tanıtım toplantıları gerçekleştirildi.

Bartın Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Orhan UZUN'un Güzelcehisar ziyareti

4.3 Yöre Halkına Yönelik Ekoturizm Eğitimi

PROGRAM

09:00 Bartın İl Özel İdaresi'nden otobüs ile Güzelcehisar'a hareket

Uzman Eğitmenler:

Sunum Konusu:

I. Oturum (09:30-12:30)

İl Müdürü Fuat DURSUN	Açılış Konuşması ve BAKKA Projesinin Tanıtımı
Doç. Dr. Canan CENGİZ	Güzelcehisar Yerleşiminin Peyzaj Özellikleri ve Turizm Potansiyeli
Doç. Dr. Bülent CENGİZ	Kültürel Peyzaj Alanlarında Turizm ve Rekreasyon Uygulamaları
Doç. Dr. Şaban ESEN	Turizmin Ekonomik Etkileri
Ziraat Müh. İletişim Uzm Burak YILMAZ	Halk ile İletişim

Öğle Yemeği (12.30-14.00)

II. Oturum (14:00-16:30)

Prof. Dr. Ali DURKAYA	Tarımsal Ormancılık Uygulamaları
Doç. Dr. Fatma Bağdatlı ÇAM	Güzelcehisar Yerleşiminde Kültürel Mirasın Korunması
Şehir Plancısı İlker SARIKAYA	İmar Uygulamalarında Yasal ve Yönetmelik Çerçeve
Harita Mühendisi Erdem KOÇ	
İnşaat Y. Müh. Emir Ali DADAYLI	BAKKA Projesinin Uygulanmasında Teknik Boyut

17:00 Güzelcehisar'dan Bartın'a otobüs ile hareket

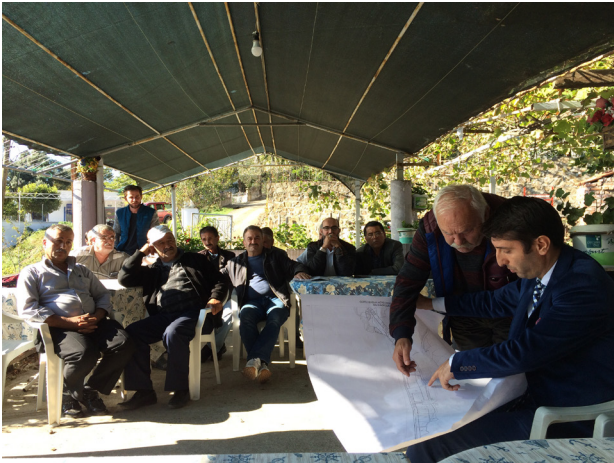
İl Kültür Turizm Müdürlüğü
(Proje Sahibi)

Şube Müdürü Handan KARAKOÇ
Şube Müdürü Kamil ŞEN

Eğitmen Yardımcıları

(Bartın Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencileri)
Oğuz Erdi YAKAN
Bayram KAYA
Kübra ÖZTÜRK

4.4 EMITT – Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı

Bartın İli'nin özellikle de Güzelcehisar Lav Sütunları'nın tanıtımı ile ilgili hazırlanan çeşitli materyaller 25-28 Ocak 2018 tarihleri arasında İstanbul Beylikdüzü TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi'nde gerçekleşen EMITT-Doğu Akdeniz Uluslararası Turizm ve Seyahat Fuarı'nda sergilenmiştir.

4.5 BAKKA Projesinin Açılış Töreni

Güzelcehisar sahilindeki 80 milyon yıllık lav sütunlarının, turizme kazandırılması amacıyla ahşap yürüyüş yolu, seyir terası ve iskele yapımını içeren uygulamanın açılışı 17 Mart 2018 tarihinde yapılmıştır.

4.6 TR81/16/KÖA/0042 “Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi” Çalıştayı

Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Bartın Üniversitesi ve İl Özel İdaresi bünyesinde Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı (BAKKA) tarafından desteklenen TR81/16/KÖA/0042 kodlu “Bartın İli Güzelcehisar Lav sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi” Çalıştayı 6-7 Nisan 2018 tarihlerinde Güzelcehisar ve Amasra’da gerçekleştirilen yoğun bir programla tamamlanmıştır.

Çalıştaya Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi ve Mühendislik Fakültesi’nin yanı sıra Ankara Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Selçuk Üniversitesi, Bülent Ecevit Üniversitesi, Kastamonu Üniversitesi, Adıyaman Üniversitesi’nden konusunda uzman akademisyenler davetli olarak katılmıştır. Kurumlardan BAKKA, Bartın İl Özel İdaresi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ile Empati ve İletişim Enstitüsü, serbest turizmciler ve rehberler de çalıştaya davetli olarak katılmıştır.

Çalıştayanın ilk günü yapımı tamamlanan Güzelcehisar Lav Sütunları Seyir Terası’nda protokol ve açılış

konuşmalarının ardından davetli uzmanlar proje alanında teknik incelemeler gerçekleştirmişlerdir. Öğleden sonraki ve ikinci günkü oturumlar ise Amasra Northdoor Hotel’de gerçekleştirilmiştir.

Çalıştayda uzmanlara alanda teknik incelemelerin ardından Güzelcehisar’ın sahip olduğu doğal-kültürel peyzaj özelliklerinin ve BAKKA projesinin detaylı tanıtımı hakkında sunumlar gerçekleştirilmiştir. Toplam 33 davetli katılımcı 5 farklı çalışma grubunda uzmanlık alanları doğrultusunda mevcut projenin ilk etabının ve sonraki etaplarının sürdürülebilir planlaması, tasarımı ve yönetimi konularında değerlendirmeler yapmışlardır.

Bu kapsamda Güzelcehisar’daki jeolojik mirasın tanıtımı ve ziyareti amacıyla yapılmış olan sahil yürüyüş yolu ve seyir terasları ile ilgili yapılan birinci etaba ilişkin peyzaj uygulama proje çalışmaları 5 Çalıştay grubu tarafından uygun bulunmuştur. “Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi”nin Güzelcehisar’ı gerek bölgesel gerek ulusal hatta uluslararası ölçekte yeni bir destinasyona dönüştürecek önemli bir vizyon projesi olduğunun altı çizilmiştir.

**BARTIN İLİ GÜZELCEHİSAR LAV SÜTUNLARI VE SAHİLİNİN TURİZM VE REKREASYON AMAÇLI
PEYZAJ UYGULAMA PROJESİ
TR81/16/KÖA/0042
ÇALIŞTAYI
6-7 Nisan 2018**

Nusret DİRİM (Vali)

Bartın Milletvekili Av. Yılmaz TUNÇ

Proje Sahibi

Fuat DURSUN

Bartın İl Kültür Turizm Müdürlüğü

Proje İştirakçileri

Prof. Dr. Orhan UZUN (Rektör)

Bartın Üniversitesi

İbrahim KAYIŞ (Genel Sekreter)

Bartın İl Özel İdaresi (Eş Finansman)

Düzenleme Komitesi

İl Kültür ve Turizm Müdürü Fuat DURSUN (Proje Sahibi)

Doç. Dr. Bülent CENGİZ (Proje Yürütücüsü)

Doç. Dr. Canan CENGİZ (Proje Araştırmacısı)

Şube Müdürü Handan KARAKOÇ (Proje Genel Sekreteri)

PROGRAM

06 Nisan 2018	Cuma (1. Gün)	07 Nisan 2018	Cumartesi (2. Gün) (Yer: Amasra Northdoor Hotel)
08:45	Amasra'dan Bartın'a Hareket	09:00-10:30	III. Oturum (Çalışma Grupları)
09:15	Bartın İl Özel İdaresi'nden Güzelcehisar'a Hareket	10:30-11:00	Ara
09:45	Güzelcehisar'a Varış	11:00-12:00	IV Oturum (Çalışma Grupları)
10:00	Protokol ve Açılış Konuşmaları (Yer: Güzelcehisar Lav Sütunları Seyir Terası)	12:00-13:00	Öğle Yemeği (Otel)
10:30	Proje Alanı Tanıtımı Gezisi	13:00-14:45	V. Oturum (Sonuç Raporunun Hazırlanması)
12:00-14:00	Ara	14:45-15:00	Ara
14:00-14:30	Çalıştay Grupları ile Amasra'ya Hareket	15:00-16:00	VI. Oturum
14:30-15:30	I. Oturum (Yer: Amasra Northdoor Hotel)		Rektör Prof. Dr. Orhan UZUN'un
	Proje Tanıtımı		teşrifleriyle Değerlendirme ve Kapanış
	İl Kültür ve Turizm Müdürü Fuat DURSUN (Proje Sahibi)		Oturumu
	Doç. Dr. Bülent CENGİZ (Proje Yürütücüsü)	16:00-17:30	Serbest Zaman (Amasra Müzesi)
	Yerel Halkın Perspektifinden Güzelcehisar	17:30-19:00	Kokteyl ve Sertifikasyon Töreni (Yer: Amasra Northdoor Hotel Kokteyl Salonu)
	Uzman Burak YILMAZ		
	Çalıştay Yönetimi		
	Prof. Dr. Yalçın MEMLÜK		
15:30-15:45	Ara		
15:45-17:30	II. Oturum (Çalışma Grupları)		

Çalıştay Grupları Koordinatörleri

Prof. Dr. Yalçın MEMLÜK (Başkan)

Doç. Dr. Bülent CENGİZ

Doç. Dr. Canan CENGİZ

GRUP 1: Turizm-Rekreasyon Planlaması ve Tasarımı (Peyzaj Potansiyeli, Kıyı Peyzajı, Turizm ve Rekreasyon, Görsel Peyzaj)		
Moderatör: Prof. Dr. Yalçın MEMLÜK (Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Emekli Öğretim Üyesi)		
1	Doç. Dr. Bülent CENGİZ	Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
2	Doç. Dr. Banu ÖZTÜRK KURTASLAN	Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
3	Doç. Dr. Ülkü YÜKSEL	Gazi Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
4	Emir Ali DADAYLI (Proje Kontrol Müh.)	İl Özel İdaresi, İnşaat Yüksek Mühendisi
5	Durmuşali TEKAMAR	Amasra Belediyesi, Peyzaj Yüksek Mimarı
6	Oğuz Erdi YAKAN (Uzman Asistanı)	Bartın Üniversitesi F.B.E. Peyzaj Mimarlığı A.B.D. Yüksek Lisans Öğr.
GRUP 2: Kırsal Peyzaj ve Sürdürülebilir Turizm (Kültürel Peyzaj, Kültürel Miras, Doğal Miras, Miras Turizmi, Doğa Koruma, Ekoturizm)		
Moderatör: Prof. Dr. Figen İLKE (Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü)		
1	Doç. Dr. Sevgi ÖZTÜRK	Kastamonu Üni. Müh.-Mim. Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
2	Baran AYDIN	Amasra Müzesi Müdürü, Arkeolog, Sanat Tarihçisi
3	Şakir Adem YAZICI	BAKKA Uzman Personel
4	Atakan Süha KARAYILMAZLAR (Uzman Asistanı)	Bartın Üni. F.B.E. Peyzaj Mimarlığı A.B.D. Doktora Bursiyer Öğr.
GRUP 3: Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınma (Ulaşım, Konaklama, Turizm, Tarımsal Ormancılık)		
Moderatör: Prof. Dr. Selma ÇELİKİYAY (Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü)		
1	Prof. Dr. Ali DURKAYA	Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
2	Doç. Dr. Canan CENGİZ	Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
3	Osman Bahadır KALECİK	BAKKA Bartın Yatırım Destek Ofisi Koordinatörü
4	Erdem KOÇ	İl Özel İdaresi, Harita Mühendisi
5	Arş. Gör. Pelin KEÇECİOĞLU DAĞLI (Uzman Asistanı)	Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
6	Arş. Gör. Serkan ÇETİN (Uzman Asistanı)	Adıyaman Üniversitesi Mimarlık Fakültesi İç Mimarlık Bölümü
GRUP 4: Sürdürülebilir Çevre Yönetimi (Kıyı Mühendisliği, Çevre Mühendisliği, Yasal ve Yönetimsel Çerçeve, Sürdürülebilirlik Yönetimi)		
Moderatör: Doç. Dr. Handan UCUN ÖZEL (Bartın Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Çevre Mühendisliği Bölümü)		
1	Doç. Dr. Halil Barış ÖZEL	Bartın Üniversitesi Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü
2	Dr. Öğ. Üyesi Mehmet ÇETİN	Kastamonu Üni. Müh.-Mim. Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
3	Dr. Öğr. Üyesi Ercan GEMİCİ	Bartın Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği Bölümü
4	Öğr. Gör. Deniz KARAELEMAS (Uzman Asistanı)	Bülent Ecevit Üniversitesi Çaycuma Gıda Tarım MYO, Ziraat Y. Müh.
5	Kübra ÖZTÜRK (Uzman Asistanı)	Bartın Üniversitesi F.B.E. Peyzaj Mimarlığı A.B.D. Yüksek Lisans Öğr.

GRUP 5: İletişimde Stratejik Eylemler

(Yöre Halkının Algısı ve Farkındalığı, Projenin Yöre Halkına Katkıları, Sosyal Medya Hesaplarının Yönetimi, İşletme Sahiplerinin Eğitimi)

Moderatör: Uzman Burak YILMAZ

(Empati ve İletişim Enstitüsü Başkanı, Ziraat Yüksek Mühendisi)

1	Fuat DURSUN	İl Kültür ve Turizm Müdürü
2	Handan KARAKOÇ	İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Şube Müdürü
3	Muzaffer CELLEK	Milliyet Gazetesi Blog Yazarı
4	Hayati KAPLAN	Turizmci, Rehber
5	Kristine KAPLAN	Rehber
6	Emel ATİK	Turizm Acente Sahibi
7	Bayram KAYA (Uzman Asistanı)	Bartın Üniversitesi F.B.E. Peyzaj Mimarlığı A.B.D. Yüksek Lisans Öğr.

Çalıştayda grupların önerdiği strateji ve eylemlerin etaplar halinde ilgili kurumlarca mutlaka dikkate alınması gerekliliği vurgulanmıştır. Özellikle ilk etabın Güzelcehisar Koruma Amaçlı İmar Planı kapsamında yer alan ahşap yürüyüş yolu ve seyir teraslarının projenin ikinci ve üçüncü etap uygulamaları ile de bütüncül bakış açısıyla birleştirilerek hayata geçirilmesi gerektiğine ilişkin öneriler paylaşılmıştır. Bu kapsamda Güzelcehisar'ın sürdürülebilir gelişimine katkıda bulunmak amacıyla alanın ulusal ve uluslararası turizmde kazandırılmasına yönelik öneriler aşağıdaki ana başlıklar halinde sunulmuştur:

1. Grup: Turizm-Rekreasyon Planlaması ve Tasarımı (Peyzaj Potansiyeli, Kıyı Peyzajı, Turizm ve Rekreasyon, Görsel Peyzaj)

2. Grup: Kırsal Peyzaj ve Sürdürülebilir Turizm (Kültürel Peyzaj, Kültürel Miras, Doğal Miras, Miras Turizmi, Doğa Koruma, Ekoturizm)

3. Grup: Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınma (Ulaşım, Konaklama, Turizm, Tarımsal Ormancılık)

4. Grup: Sürdürülebilir Çevre Yönetimi (Kıyı Mühendisliği, Çevre Mühendisliği, Yasal ve Yönetmelik Çerçeve, Sürdürülebilirlik Yönetimi)

5. Grup: İletişimde Stratejik Eylemler (Yöre Halkının Algısı ve Farkındalığı, Projenin Yöre Halkına Katkıları, Sosyal Medya Hesaplarının Yönetimi, İşletme Sahiplerinin Eğitimi)

Özellikle, Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin sahip olduğu üstün peyzaj özellikleri nedeniyle UNESCO Dünya Miras Listesine aday gösterilmesine yönelik çalışmalara önem verilmesi gerektiği vurgulanmıştır.

Davetlilere Kapanış Kokteyli ve çalıştayda emeği geçenlere teşekkür belgelerinin takdimi ile çalıştay programı tamamlanmıştır.

Ayrıca, ilerleyen tarihlerde, çalıştay raporunun kitap haline getirilerek ilgili paydaşlara ulaştırılacağı bildirilmiştir.

Çalıştay Fotoğrafları

Protokol ve Açılış Konuşmaları (Güzelcehisar Lav Sütunları Seyir Terası)

Proje Alanı Tanıtım Gezisi

Çalıştay Gruplarından Fotoğraflar

Grup 1: Turizm-Rekreasyon Planlaması ve Tasarımı

Grup 2: Kırsal Peyzaj ve Sürdürülebilir Turizm

Grup 3: Sürdürülebilir Bölgesel Kalkınma

Grup 4: Sürdürülebilir Çevre Yönetimi

Grup 5: İletişimde Stratejik Eylemler

Çalıştay Sonuç Değerlendirmesinden Fotoğraflar

Kokteyl ve Sertifika Töreninden Fotoğraflar

4.7 Güzelcehisar Lav Sütunları Fotoğraf Yarışması

Bartın ili Merkez İlçe sınırları içinde yer alan yaklaşık 80 Milyon yıllık *Güzelcehisar Köyü Lav Sütunlarının* kültürel, doğal ve turistik yönlerinin tanıtılması kamuoyunda jeoalan ve jeokoruma bilincini geliştirmek amacıyla Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğünce 42. Turizm Haftası etkinlikleri kapsamında Güzelcehisar Lav Sütunları Fotoğraf Yarışması düzenlenmiştir. Yarışmada ödül kazananlara Birinciye 300 TL İkinciye 250 TL ve Üçüncüye 200 TL ödül verilmiştir.

Yarışmada ödül kazananlar:

1. Orhan TAT (Guzelc-5)
2. Aydın KAKANAŞ (Yeşil Sütun)
3. Nilgün METİNKİŞİ (Sislerin Ardı Özgürlük)

Birinci-Orhan TAT (Guzelc-5)

İkinci-Aydın KAKANAŞ (Yeşil Sütun)

Üçüncü-Nilgün METİNKİŞİ (Sislerin Ardı Özgürlük)

4.8 Tanıtım Broşürü

BARTIN İLİ GÜZELCEHİSAR LAV SÜTUNLARI VE SAHİLİNİN TURİZM VE REKREASYON AMAÇLI PEYZAJ UYGULAMA PROJESİ

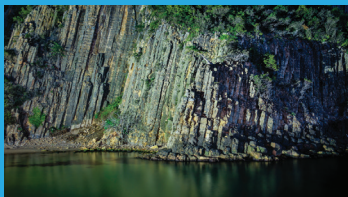
Volkanlardan akan lavların soğuyup kristalleşmesi sonucu simetrik bir yapıya dönüşen ve Türkiye'de jeolojik miras envanteri içerisinde yer alan Güzelcehisar lav sütunları dünyanın ender gelişmiş doğal oluşumları arasında yer almaktadır.

Güzelcehisar, 59 km kıyı şeridinde sahip olan Bartın'ın önemli turizm alanlarından biridir. 850m sahil bulunan Güzelcehisar, özellikle yaz aylarında yerli ve yabancı turistler için bir çekim merkezi özelliği taşımaktadır. Dünya'da Kuzey İrlanda, İskoçya ve Kaliforniya'da bulunan lav sütunları koruma altına alınarak doğal miras kabul edilmiştir. Türkiye'de Güzelcehisar'da bulunan lav sütunları dünyanın ender gelişmiş doğal oluşumları arasında yer almaktadır.

Tarih ve doğanın iç içe olduğu Güzelcehisar'ın en önemli özelliği 80 milyon yıllık lav sütunlarına sahip olmasıdır. Dağa kâşifleri ile güneş, kum, deniz turizmini sevenlerin ilgi odağı haline getirmek amacıyla Güzelcehisar lav sütunlarının tanıtım çalışmaları sürmektedir.

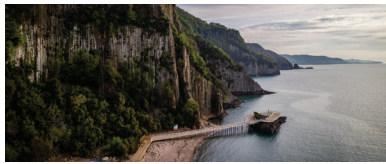
Her geçen yıl ziyaretçi sayısı artan Güzelcehisar lav sütunlarının Batı Karadeniz Kalkınma Ajansı'nın (BAKKA) 2016 yılı Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı kapsamında, Bartın Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, Bartın Üniversitesi ve Bartın İl Özel İdaresi'nin "Bartın İli Güzelcehisar Lav Sütunları ve Sahilinin Turizm ve Rekreasyon Amaçlı Peyzaj Uygulama Projesi" ile uluslararası ölçekte turizme kazandırılması hedeflenmektedir.

Proje kapsamında 850 m uzunluğunda ve 3 m genişliğinde aşıp yürüyüş yolu ile deniz üzerinde iskele, ada üzerinde yürüyüş platformu, seyir terası ve festival alanı bağlantılı olarak düzenlenmiştir. Aşıp yürüyüş yolu engelliler ve yaşlılar gibi toplumun her kesimine yönelik erişim kolaylığı sağlayarak, seyir terasından lav kayalıklarına kadar kesintisiz bir kıyı deneyimi sunan engelsiz tasarım örneği özelliği taşımaktadır. Deniz üzerinde yapılan iskele, kara ile kayalık ada arasında bağlantı kurarak, aynı zamanda lav sütunlarının izlenmesi için turistlere imkan sağlamaktadır.

GÜZELCEHİSAR LAV SÜTUNLARI

Karadeniz'in güneyinde eski zamanların Tetis Okyanusu tabanının kuzeye doğru dalıp batması ve dalan okyanus tabanının yerin derinlerinde eriyip yüzeye çıkması sonucunda batıda Bulgaristan'dan başlayıp doğuda Gürcistan'a uzanan alanda volkanik bir yay oluşmaya başladı. Bu dönemde gerçekleşen volkanik faaliyetler sonucu oluşan lavlar, gazlar ve su buharı iklimin de değişiminde etkili olmuştur.

Bir volkandan akan lav, soğuyup kristalleşerek kaya haline dönüşürken soğuma ve katılaşmanın doğal bir sonucu olarak büzülür. Soğuma ile oluşan bu büzülme kayada gerilme yaratır ve bunun sonucunda çatlaklar gelişir. Lav soğudukça büzülme devam eder ve böylece oluşan çatlaklarda giderek büyür. Bu kırıklar çok çeşitli şekillerde gelişmekle birlikte son derece düzgün ve sistematik olarak oluştuğu yerlerde kayanın altıgen, beşgen ya da dörtgen biçimi bir yapı kazanmasına yol açarlar. Üçgen ve yedigen türler seyrek de olsa gelişebilir. Bu düzgün geometrik yapıya "sütun" ya da kolon yapısı adı verilmektedir.

5. SONSÖZ

Güzelcehisar'ın Sürdürülebilir Geleceğine Yönelik Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Değerlendirilmesi:

Lav sütunları oluşumları, zengin bitki örtüsü, büyük ölçüde korunmuş geleneksel dokusu, arkeolojik değerleri, doğal plaj özelliği ve orman alanları ile bölgesel ölçekte dikkat çeken Güzelcehisar, yüksek peyzaj değerlerine sahip bir kıyı yerleşim alanıdır.

Güzelcehisar doğal ve kültürel peyzaj değerleri ile yıl boyu turist çekebilecek yöresel, yakın gelecekte ise ulusal ve uluslararası ölçekte önemli bir turizm alanı olma potansiyeline sahiptir.

Sahip olduğu kaynak değerleri açısından Güzelcehisar; Kıyı Jeoturizmi, Ekoturizm, Kültür turizmi, Deniz turizmi ve Tarımsal turizm aktiviteleri ile turizmin çeşitlenmesine olanaklar sunmaktadır. Buradaki temel hedef turizm hareketliliğinin koruma-kullanım dengesi gözetilerek (taşıma kapasitesi dikkate alınarak) yılın 12 ayına yayılmasını sağlamak ve turistlerin Güzelcehisar'da kalış sürelerini uzatmaktır.

Kıyı Jeoturizmi

80 milyon yıllık lav sütunları Güzelcehisar'ın kıyı jeoturizm potansiyelinin en önemli kaynak değerlerini oluşturmaktadır. Erişilebilirliğin ve uygun jeolojik açıklayıcıların sağlanması ziyaretçileri jeoalanlar hakkında bilgilendirmek açısından önem taşımaktadır. Önem taşımasının bir diğer nedeni, ziyaretçilerin jeoalanla ilgili bilgileri anlamalarını ve alanı hatırlamalarını sağlamalarıdır. Bu açıklayıcıların sağlanması jeoçeşitlilik ve jeokorumaya dair ziyaretçi farkındalığını ve kavrayışını artırmada önemli bir rol oynamaktadır. Jeoçeşitlilik, jeokoruma ve jeolojik miras konularında kamuoyunu bilgilendirmek, farkındalığı artırmak jeoalanlara yapılacak ziyaretler için önemli bir gereksinimdir.

Deniz Turizmi

Güzelcehisar gerek kumsalı, gerek sakin, korunaklı ve temiz denizi ile deniz turizmi açısından bölgenin önemli koyları arasındadır. Yaz mevsiminde yöre halkı tarafından özellikle hafta sonları yoğun olarak tercih edilmektedir.

Bartın İli'nin en önemli peyzaj değerlerinden biri olan, akarsu ulaşımına elverişli Bartın Çayı'nın (Sertkaya 2001, Yılmaz 2001, Cengiz 2007, Cengiz ve Memlük 2008, Çelikyay 2017), ilin 59 km'lik kıyı şeridi ile entegrasyonu sağlanarak çevreye duyarlı turizm canlandırılması bölge turizmi açısından da önemlidir. Bu

çerçevede Bartın kent merkezindeki tarihi Bartın İskelesi'nden başlayan Bartın Çayı turu ile Karadeniz'e açılarak batıda İnkumu, Güzelcehisar, Mogada ve Kızılkum, doğuda Amasra, Çakraz, Akkonak, Göçkün, Cambu, Tekkeönü, Kurucaşile ve Kapısıuyu'na kadar uzanan kıyı şeridinde akarsu-deniz turizmine yönelik tekne turları düzenlenmelidir (Cengiz, 2007; Memlük ve Cengiz, 2008).

Tarımsal Turizm ve Tarımsal Ormancılık

Güzelcehisar'da, doğal bitki örtüsü bakımından hem Karadeniz hem de Akdeniz iklim tipinde yetişebilen bazı bitki türleri görülebilmektedir. Mikroklimatik özelliği ile Karadeniz iklimi içerisinde Bartın'da turuncgillerin ve zeytinin yetişebildiği ender alanlardan biridir. Bu nedenle de yöre, tarımsal ormancılık faaliyetlerinin daha yoğun ve daha çeşitli olarak yapılabilirdiği önemli bir alandır. Tarımsal turizm faaliyetleri kapsamında yörede yetişen bitkilerin başında; mandalina (*Citrus reticulata*), zeytin (*Olea sp.*), fındık (*Coryllus avellana*), ceviz (*Juglans sp.*), ıhlamur (*Tilia sp.*), meşe (*Quercus sp.*), kestane (*Castanea sativa*), defne (*Laurus nobilis*) ve kavak (*Populus sp.*) türleri gelmektedir. Bu türlerden elde edilen ürünlerin ve yan ürünlerin toplanması, tüketimi ve pazarlanması Güzelcehisar'ın yöre halkına ekonomik katkılar sağlayabilmektedir.

Ekoturizm

Güzelcehisar, sahip olduğu özgün peyzaj değerleri ile de ekoturizm açısından ilgi çekici konumdadır. Bu yöre bölgenin ekoturizm gelişimi açısından önemli fırsatlar sunmaktadır.

Ekoturizme yönelik;

- Bölgenin ekoturizm imajının yaratılması,
- Ekoturizme yönelik tematik gelişim koridorlarının yaratılması,
- Tıbbi ve aromatik bitkilerin agro-eko turizm kapsamında değerlendirilmesi,
- Tarımsal üretim potansiyelinin ekoturizm aktiviteleri ile bütünleştirilmesi (ziyaretçilere yöresel ürünlerin satışı için yöresel pazarlar ve satış regionlarının oluşturulması),
- Ev pansiyonculuğunun yaygınlaştırılması,
- Festival ve şenliklerin düzenlenmesi

olmak üzere birbirini bütünleyen gelişme stratejileri oluşturulmalıdır.

Ekoturizmin geliştirilmesi ile birlikte yöre halkının sosyo-ekonomik kalkınmasına katkılar sağlanması

nın yanı sıra doğa koruma bilinci çerçevesinde doğal ve kültürel peyzaj değerleri de korunmuş olacaktır. Ekoturizm temelli gelişimde çok sayıda paydaş bulunmaktadır. Bu paydaşlar yöre halkı, turistler, merkezi yönetimler, yerel birimler, turizm ofisleri, dernekler ve sivil toplum kuruluşları vb. olabilir. Ekoturizmde başarılı bir planlama çalışması çevresel farkındalığı yüksek tüm paydaşların etkin katılımı ile mümkün olabilmektedir.

Kültür Turizmi

Bölge, doğal peyzaj özelliklerinin yanı sıra kültür turizmi açısından da önemli bir değere sahiptir. Bölgenin ev sahipliği yaptığı değişik medeniyetlerin izleri ve kalıntılarından oluşan arkeolojik değerlerin yanı sıra deniz turizmi, zengin biyolojik çeşitliliği, lav sütunları ve ekoturizm fırsatları ile ziyaretçilere farklı alternatifler sunulabilmektedir. Güzelcehisar, Batı Karadeniz Bölgesi'nde birçok kaynak değerini aynı anda ziyaretçilerle buluşturabilen ender alanlardan biridir. Gerek kaynak değerlerinin sürdürülebilirliği gerekse bölge ve yerel halkın ekonomik kalkınmasında önemli potansiyel fırsatlar sunan Güzelcehisar, koruma kapsamında değerlendirilmeli ve doğayla dost turizm alternatifleri ile sürdürülebilirliği sağlanmalıdır.

Güzelcehisar sahilinin, doğal ve arkeolojik sit alanları ile bütüncül turizm planlama yaklaşımı doğrultusunda gerçekleştirilecek olan uygulamalar ile değerlendirilmesi yöresel kalkınmada öncelikli hedefler arasında yer almalıdır.

6. KAYNAKLAR

- Akama, J. & Kieti, D. (2003). Measuring tourist satisfaction with Kenya's wildlife safari: A case study of Tsavo West National Park. *Tourism Management*, 24(1): 73-81.
- Aliağaoğlu, A. (2004). Sosyo-Kültürel Miras Turizmi Ve Türkiye'den Örnekler. Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÜCAUM) Coğrafi Bilimler Dergisi Sayı: 2 Cilt: 2. s. 50-64
- Altaş, M., Yaylı A., Kahramanoğlu R., Aktaş İ. ve Asma Ç. (2007). Mitolojiden Gezgine Bartın. Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayını, Ankara, Türkiye, 145-152 s.
- Anonim, (2011). Bartın Güzelcehisar I. Derece Arkeolojik Sit Alanı Koruma Amaçlı 1/5000 Ölçekli Nazım ve 1/1000 Ölçekli Uygulama İmar Planı Araştırması ve Plan Açıklama Raporu. Bartın İl Özel İdaresi, Türkiye.
- Anonim, (2012). Güzelcehisar Köyü Kültür ve Turizm Envanteri. Bartın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Arşivi. Bartın, Türkiye.
- Antipov, A.N., Kravchenko, V.V., Semenov, Y.M., Drozdov, A.V., Gagarinova, O.V., Federov, V.N., Rogovskaya, N.V., Plyusnin, V.M., Suvorov, E.G., Winkelbrandt, A., Milken, W., Haaren, C.V., Schiller, J., Wende, W., Neumann, A.,

Güzelcehisar sahilinde yetersiz altyapı imkânları dönemsel olarak artan turist sayısını kaldıramamakta ve ihtiyaç duyulan hizmeti sağlamakta yetersiz kalmaktadır. Turizm sezonu dışında yerleşik nüfus 939 iken yaz sezonunda bu nüfus günlük 5000-6000 kişiye çıkmaktadır. Yerleşik halka göre, inşa edilen altyapı turistik yoğunlaşmanın yaşandığı dönemlerde altyapı kapasitesinin çok üstünde bir kullanımla karşılaşmakta, hizmet kalitesi düşmekte, dolayısıyla memnuniyetsizlikler ortaya çıkmaktadır. Kısmen ulaşımın zor olduğu bir coğrafyada bulunan bölgede turizm sektörünün gelişmesi öncelikli olarak ulaşım imkânlarının yeterliliğine ve kalitesine bağlıdır. Güzelcehisar sahilinin su, kanalizasyon, elektrik, ulaşım ve konaklama gibi altyapı sorularının çözümüne yönelik uygulanan BAKKA projesi ile bölgenin ihtiyaç ve sorunları tamamen olmasa bile altyapı sorunlarının uzun vadede giderilecek olması bölgesel kalkınma açısından önem arz etmektedir.

Güzelcehisar lav sütunları ve sahili sahip olduğu üstün peyzaj özellikleri nedeniyle Kuzey İrlanda'da bulunan The Giant's Causeway and Causeway Coast World Heritage Site örneğinde olduğu gibi UNESCO dünya miras listesine aday olabilecek potansiyeldedir. Halkın katılımı, yerel ve kamusal destekle bu potansiyelin tescillenmesi için UNESCO adaylığı sürecine ivedilikle başlanmalıdır.

Ohlenburg, H. and Hoppenstedt, A. (2006). Landscape planning: tools and experience in implementation. Bonn-Irkutsk: V.B. Sochava Institute of Geography SB RAS Publishers.

- Aydin, A., & Degraff, J. M. (1988). Evolution of polygonal fracture patterns in lava flows. *Science*, 29(239,4839), 471-476.
- Bekiroğlu, M. (2008). Uçmakdere'nin (Tekirdağ) Doğal ve Kültürel Özelliklerinin Ekoturizm Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Namık Kemal Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Tekirdağ.
- Bell, B.R., & Jolley, D. W. (1997). Application of palynological data to the chronology of the Palaeogene lava fields of the British Province: Implications for magmatic stratigraphy. *Journal of the Geological Society*, 154(4), 701-708.
- Bulut, Z. & Yılmaz, H. (2007). Determination of landscape beauties through visual quality assessment method: A case study for Kemaliye (Erzincan/Turkey). *Environmental Monitoring and Assessment*, 141 (1-3): 121-129.
- Cengiz, B. (2007). Bartın Çayı Peyzaj Özelliklerinin Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.

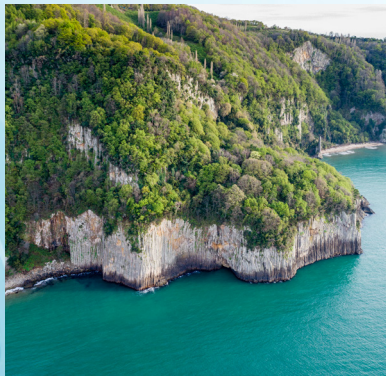
- Cengiz, B. (2012). Local Residents' Perceptions of and Attitudes Toward Sustainable Tourism Planning and Management in Amasra (Turkey). *Landscape Planning*, (Ed. Murat Ozyavuz), InTech Open Access Publisher, ISBN 978-953-51-0654-8, pp 177-198, Croatia.
- Cengiz, C. (2009). Kıyı Alanlarında Ekolojik Planlama: Yalova-Armutlu Örneği. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Cengiz, C., Cengiz, B., Bekçi, B. ve Tekdamar, D. (2015). Bartın Güzelcehisar Kıyı Yerleşiminin Ekolojik Planlaması. Bartın Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi, BAP-2011-2-26, Bartın.
- Cengiz, C. & Cengiz, B. (2016). The Güzelcehisar-Bartın Coastal Landscape Heritage Project. *International Conference on Sustainable Development*, 411-419. Skopje, Macedonia
- Cengiz, C. & Tay, F.K. (2016). Agroforestry Landscapes for Traditional Rural Settlement Characteristics. *International Forestry Symposium. IFS 2016*. Kastamonu.
- Cicin-Sain, B. & Ketch, R.W. (1998). *Integrated Coastal and Ocean Management. Concepts and Practices*. Island, Washington, 517p.
- Clay, G.R. & Daniel T.C. (2000). Scenic Landscape Assessment: The Effects Of Land Management Jurisdiction On Public Perception Of Scenic Beauty. *Landscape and Urban Planning* 49(1-2): 1-13.
- Clark, J.R. (1996). *Coastal zone management handbook*. Lewis Publishers, CRC Press LLC, Boca Raton, Florida USA.
- Cooper, D. (1979). *Road to the Isles: Travellers in the Hebrides 1770-1914*. London: Routledge & Kegan Paul.
- Cooper, D. (2014). The Giants Causeway and Fingals Cave Linked Volcanic Tourist Attractions in Ireland and Scotland. *Volcanic Tourist Destinations, Geoheritage, Geoparks and Geotourism*. Ed. Erfurt-Cooper. Springer-Verlag Berlin Heidelberg.
- Crawford, K.R. & Black, R. (2012). Visitor Understanding of the Geodiversity and the Geoconservation Value of the Giant's Causeway World Heritage Site, Northern Ireland, *Goheritage*, 4:115-126.
- Çam, F.B. (2017). Paphlagonia'da Antik Bir Yerleşim: Güzelcehisar. Bartın Üniversitesi Çeşm-i Cihan: Tarih Kültür ve Sanat Araştırmaları E - Dergisi, 4(1), 2-15.
- Çelikyay, S. (2017). Batı Karadeniz Bölgesinde Gelecekteki Cazip Destinasyon: Bartın Şehri (Parthenia), Türkiye. *International Congress on Cultural Heritage and Tourism*. 1(7): 562-574.
- Çetinkaya, G. ve Uzun, O. (2014). *Peyzaj Planlama*. Birsan Yayınevi, İstanbul.
- Çınar, M. (2007). Kırsal Arazi Planlamalarında Peyzaj Planlamasının Yeri ve Önemi. Yüksek Lisans Tezi, Atatürk Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- De La Fuente de Val, G. Atauri, J.A., & de Lucio, J.V. (2006). Relationship between landscape visual attributes and spatial pattern indices: A test study in Mediterranean-climate landscapes. *Landscape and Urban Planning*, 77: 393-407.
- Demirel, Ö. (1997). Çoruh Havzası (Yusufeli Kesimi) Doğal ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyeli Açısından Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi, K.T.Ü, Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon.
- Doğaner, S. (2003). Miras Turizminin Coğrafi Kaynakları ve Korunması. Coğrafi Çevre Koruma ve Turizm Sempozyumu. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, s.1-8, İzmir.
- Doğantan, E., Gülenç, S. & Kozak, N. (2017). The evolution and transformation of camping and coastal campgrounds in Antalya, Turkey. *Tourism*. 65(1): 75-85.
- Dymond, S. J. (1997). Indicators Of Sustainable Tourism in New Zealand: A Local Government Perspective. *Journal of Sustainable Tourism*, 5(4), 279-293.
- Düzgüneş, E. ve Demirel, Ö. (2015). Milli Parklarda Doğal ve Kültürel Kaynak Değerlerinin Görsel Peyzaj Kalite Yönünden Değerlendirilmesi. İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi, 5 (12): 13-23.
- Elinç, H. (2011). Görsel Kalite Değerlendirmesi Yöntemi ile Antalya İli Alanya İlçesindeki Abdurrahman Alaettinoğlu ve Alanya Belediye Başkanları Kent Parklarının İrdelenmesi. Selçuk Üniversitesi, Yüksek Lisans Tezi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Erdoğan, N. (2010). Ekoturizm ve Doğa Temelli Turizmin Geldikleri Noktadaki Kavramsal Çerçeve. Orman Ekosistemlerinde Ekoturizm Çalıştay ve 10. Yılında TODEG, s:41-51, Ankara.
- Ernoult, L. (2009). Residents' Perception Of Tourist Development and The Environment: A Study from Morocco. *International Journal of Sustainable Development & World Ecology*, 16(4), 228-233.
- Esteban Zamora, A. & Pulgar Luque E. (1996). Man makes Space, Space makes Man in dr. E. Karpodini- Dimitriadi (ed) *Ethnography of European Traditional Cultures: Society, Cultural Tradition, Built Environment, European Seminar II-proceedings*, Athens.
- Farrell, P. & Lundegren, H.M. (1999). *The Process of Recreation Programming Theory and Technique*. 3rd Ed., Venture Publish, Cato Ave.
- Gruehn, D. & Roth, M. (2008). New Approaches in visual landscape assessment and modeling. *International Landscape Architecture Conference Proceedings*. Jelgava, Latvia, 14 April, 1-6.
- Gülez, S. (1997). Kıyıl Alanların Koruma-Kullanma Yönünden Bütüncül Planlaması Türkiye'nin Kıyı ve Deniz Alanları. I. Ulusal Konferansı, Türkiye Kıyıları 97 Konferansı Bildiriler Kitabı, 24-27 Haziran 1997, Sayfa: 85-92. Ankara.
- Hall, C.M. & Page, S.J. (2006). *The Geography of Tourism and Recreation*. Routledge, New York.
- Hardy, A., Hanson, D. & Gretzel, U. (2012). Online representations of RVing neotribes in the USA and Australia. *Journal of Tourism and Cultural Change*, 10(3): 219-232.
- Harrill, R. & Potts, T.D. (2003). Tourism Planning in Historic Districts: Attitudes Toward Tourism Development in Charleston. *Journal of the American Planning Association*, 69(3): 233-244.

- Kane, P.S. (1981). Assessing landscape attractiveness: A comparative test of two new methods. *Applied Geography*, 1 (2): 77-96.
- Kaplan, S. & Kaplan R. (1989). *The Experience OF Nature: A Psychological Perspective*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Karpodini-Dimitriadi, E. (2000). *The Spirit of Rural Landscapes: Culture, Memory&Messages*. Cult-Rural Promotion of Cultural Area Common to European Rural Communities "Culture 2000" Framework Programme in Support of Culture. [http://cultrural.prismanet.gr/the-media/File/Rural_landscapes_EKD_1\[1\].pdf](http://cultrural.prismanet.gr/the-media/File/Rural_landscapes_EKD_1[1].pdf)
- Kayır, Z.G. (1994). Çevre korumaya ekolojik yaklaşım: Dalyan örneği. Doktora tezi (basılmamış). Mimar Sinan Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Sosyoloji Anabilim Dalı, Kurumlar Sosyolojisi Programı, İstanbul.
- Keay, J. & Keay, J. (1994). *Collins encyclopedia of Scotland*. London: Harper Collins.
- Kiper, T., Özyavuz, M. ve Korkut, A. (2011). Doğal Peyzaj Özelliklerinin Kırsal Turizm Gelişimine Etkisi: Tekirdağ İli Şarköy İlçesi Örneği. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 8 (3): 22-34.
- Koç, N. ve Şahin, Ş. (1999). *Kırsal Peyzaj Planlaması*. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Ders Kitabı, 275s, Ankara.
- Lankford, S.V. & Howard, D.R. (1994). Developing A Tourism Impacts Attitude Scale. *Annals of Tourism Research*, 21(1), 121-139.
- Lee, T.J., Li, J. & Kim, H. (2007). Community residents' perceptions and attitudes towards heritage tourism in a historic city. *Tourism and Hospitality Planning & Development*, 4(2), 91-109.
- Lindgren, D. (2010). Assessment of Ecological Value of Coastal Areas Using Morphometry and Secchi Depth: A Case Study with Data from the Swedish Coast. *Journal of Coastal Research*, 26 (3): 429-435.
- Marin, V., Palmisani, F., Ivaldi, R., Dursi, R., & Fabiano, M. (2009). Users' perception analysis for sustainable beach management in Italy. *Ocean & Coastal Management*, 52, 268-277.
- Mahmoudi, B., Haghsetan, A. & Meleki, R. (2011). Investigation of Obstacles and Strategies of Rural Tourism Development Using SWOT Matrix. *Journal of Sustainable Development*, 4(2): 136-141.
- Mason, P. & Cheyne, J. (2000). Residents' Attitudes To Proposed Tourism Development. *Annals of Tourism Research*, 27(2): 391-411.
- McGehee, N. & Kim, K. (2004). Motivation for Agri-tourism Entrepreneurship. *Journal of Travel Research*, 43: 161-170.
- Memlük, Y. ve Cengiz, B. (2008). Bartın Çayı ve Yakın Çevresinin Kentsel Açık ve Yeşilalan Sistemi Açısından Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma, TUBİTAK Araştırma Projesi, ÇAYDAG-104Y190 (225 sayfa). Ankara.
- Müderrişoğlu, H. ve Eroğlu, E. (2006). Bazı ibrelili ağaçların kar yükü altında görsel algılanmasındaki farklılıklar. Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, A (1): 136-146.
- National Trust for Scotland (2012). Fingal's cave. Retrieved March 2, 2013, from www.nts.org.uk/Property/Staffa-National-Nature-Reserve/
- Özdemir Işık, B. ve Demirel, Ö. (2016). Determination of coastal areas of recreational activities in the city of Trabzon. *Journal of the Faculty of Forestry Istanbul University* 66(2): 483-496.
- Parsons, R. 1995. Conflict between ecological sustainability and environmental aesthetics: Conundrum, canard or curiosity. *Landscape and Urban Planning*, 32 (3): 227-244.
- Polat, A.T. ve Önder, S. (2006). Karapınar İlçesi ve Yakın Çevresi Peyzaj Özelliklerinin Ekoturizm Kullanımları Yönünden Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. *Selçuk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 20 (40): 53-64, Konya.
- Puczko, L. & Rätz, T. (2000). Tourist and Resident Perceptions Of The Physical Impacts Of Tourism at Lake Balaton, Hungary: Issues For Sustainable Tourism Management. *Journal of Sustainable Tourism*, 8(6), 458-478.
- Scialabba, N. (1998). *Integrated coastal area management and agriculture, forestry and fisheries*. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Rome. ISBN: 92-5-104132-6.
- Sertkaya, S. (2001) Bartın İli Kıyı Bölgesinin Turizm ve Rekreasyon Potansiyelinin Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Sevil, T., Yıldırım Şimşek, K., Katırcı, H., Çelik, V.O. ve Çeliksoy, M.A. (2012). Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi, TC Anadolu Üniversitesi Yayını No.2497, Açıköğretim Fakültesi Yayını No:1468.
- Smith, B.J. (2005). Management challenges at a complex geosite: the Giant's Causeway World Heritage Site, Northern Ireland. *Geo-morphologie: relief, processus, environnement* 3/2005:219-226.
- Soykan, F. (1999). Doğal Çevre ve Kırsal Kültürle Bütünleşen Bir Turizm Türü: Kırsal Turizm. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10: 67-75.
- Stanley, M. (2000). *Geodiversity*, Earth Herit., 14:15-19.
- United Nations Environment Programme, (2009). *A Three-Year Journey For Sustainable Tourism*. Final Report. [accesses 2012 January]. Available from: http://www.unep.fr/scp/tourism/activities/taskforce/pdf/TF%20REPORT_FINAL.pdf
- Yılmaz, B. (2001). Bartın İli ve Yakın Çevresi Peyzaj Potansiyelinin Saptanması ve Değerlendirilmesi Üzerinde Bir Araştırma. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara.
- Williams, S. (1998) *Tourism Geography*, Routledge, London.
- Williams, A.T., Sellers, V. & Philips, M.R. (2007). An Assessment of UK Heritage Coasts in South Wales: J A Steers revisited, *Journal of Coastal Research*, Special Issue 50 (Proceedings of the 9th International Coastal Symposium), 453-458. Gold Coast, Australia,
- World Tourism Organization, (2012). *Tourism-An Economic and Social Phenomenon*; [accesses 2012 January]. Available from: <http://unwto.org/en/content/why-tourism>

İNTERNET KAYNAKLARI

- URL-1. UNESCO, (2008). <https://whc.unesco.org/en/cultu-rallandscape/#2> (24.07.2018)
- URL-2. <http://teftis.kulturturizm.gov.tr/Eklenti/1279,muser-refcanpdf.pdf?o> Kültürel Miras ve Müzecilik. Kültür ve Turizm Bakanlığı Çalışma Raporu 2009. (24.07.2018)
- URL-3. <http://www.kulturvarliklari.gov.tr/TR,44439/dun-ya-miras-listesine-alinma-kriterleri.html> (24.07.2018)
- URL-4. http://www.unesco.org.tr/Content_Files/Content/ Sektor/Doga_Bilimleri/udmaso.pdf , UNESCO Doğal Miras Alanı Statü ve Ölçütleri. (24.07.2018)
- URL-5. <https://whc.unesco.org/en/list/369> (24.07.2018)
- URL-6. <https://travelphotos.justinpluslauren.com/Nort-hern-Ireland/Causeway-Coastal-Route-2017/i-XxT5m-bQ/A> (24.07.2018)
- URL-7. <https://travelphotos.justinpluslauren.com/Nort-hern-Ireland/Causeway-Coastal-Route-2017/i-Zh-VPT5r/A> (24.07.2018)
- URL-8. <https://www.e-architect.co.uk/ireland/giants-cau-seway> (24.07.2018)
- URL-9. <http://www.magherabuoy.co.uk/2017/07/17/10-thin-gs-causeway-coast-northern-ireland-rains/> (24.07.2018)
- URL-10. <https://www.independent.ie/irish-news/on-her-majestys-secret-service-children-stay-mum-ahead-of-royal-visit-34842148.html> (24.07.2018)
- URL-11. <https://www.shutterstock.com/tr/editorial/ima-ge-editorial/queen-elizabeth-ii-visit-to-northern-ire-land-uk-28-jun-2016-5737892q> (24.07.2018)
- URL-12. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Tou-rists_at_the_Giant%27s_Causeway_-_geograph.org.uk_-_460474.jpg (24.07.2018)
- URL-13. <https://kathrynwarmstrong.wordpress.com/2011/07/20/the-giants-causeway-northern-ireland-s-most-popular-tourist-attraction/> (24.07.2018)
- URL-14. <http://www.creationoutreachministries.com/com/geological-excursion-at-giants-causeway-in-northern-ireland/> (24.07.2018)
- URL-15. <https://justinpluslauren.com/where-to-go-in-nort-hern-ireland-carrick-a-rede/> (24.07.2018)
- URL-16. <http://geologylearn.blogspot.com/2017/01/fin-gals-cave.html> (24.07.2018)
- URL-17. <https://www.nps.gov/depo/learn/nature/index.htm> (24.07.2018)
- URL-18. <http://www.pbase.com/ambadale/image/70418396> (24.07.2018)
- URL-19. <https://www.atlasobscura.com/places/devils-post-pile-national-monument> (24.07.2018)
- URL-20. <https://www.grandcanyonwest.com/skywalk--eagle-point.htm> (24.07.2018)
- URL-21. <http://www.homesandhues.com/Enjoy-The-View-Of-Jasper-National-Park-On-The-Glacier-Skywalk> (24.07.2018)
- URL-22. <https://americaasia.com/tour.aspx?locale=en-US&tourid=859> (24.07.2018)
- URL-23. <http://www.knau.org/post/grand-canyon-west-pas-ses-1-million-mark-annual-visitors> (24.07.2018)
- URL-24. <https://www.ostseebad-sellin.de/en/sellin-pier-is-a-dream-destination/> (24.07.2018)
- URL-25. https://de.wikipedia.org/wiki/Seebr%C3%BCcke_Sellin (24.07.2018)
- URL-26. http://www.wolkenmond.de/foto/unterwegs/2013_09_01.html (24.07.2018)
- URL-27. <https://www.paradies-ruegen.de/ruegenblog/der-aussergewoehnlichste-hindernislauf-ruegens-beach-fun-run-sellin/> (24.07.2018)
- URL-28. <https://ichmusstemalraus.de/ruegen> (24.07.2018)
- URL-29. <http://www.wiki-zero.org/index.php?q=aHR-ocHM6Ly9kZS53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpazkvR-GFoZWk6SW5zZWxfU8Z2VuLVNocmFuZGF92b-25fU2VsbGluLmpwZW> (24.07.2018)
- URL-30. <https://www.ostseebad-sellin.de/en/lets-go-on-a-trip/> (24.07.2018)
- URL-31. http://www.wolkenmond.de/foto/unterwegs/2013_09_01.html (24.07.2018)
- URL-32. <https://www.insta.de/en/Projects/Outdoor/Adventure-pier%2C-Heiligenhafen/c/C81> (24.07.2018)
- URL-33. <https://www.heiligenhafen-touristik.de/index.php/seebruecke.html> (24.07.2018)
- URL-34. https://de.wikipedia.org/wiki/Seebr%C3%BCcke_Heiligenhafen (24.07.2018)
- URL-35. <https://www.heiligenhafen-touristik.de/index.php/seebruecke.html> (24.07.2018)
- URL-36. <https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Heiligenhafen-Seebr%C3%BCcke.jpg> (24.07.2018)
- URL-37. <http://www.pennula.de/fliegeertagebuch-seebruecke-heiligenhafen-luftbild-ostsee.html> (24.07.2018)
- URL-38. <https://mallorcamagazin.com/service/urla-ub-und-freizeit-auf-mallorca/strande-calas-buchten/camp-de-mar.html> (24.07.2018)
- URL-39. <https://www.rent-your-home.eu/strand-von-camp-de-mar/> (24.07.2018)
- URL-40. https://www.tripadvisor.co.uk/Tourism-g580294-Camp_De_Mar_Majorca_Balearic_Islands-Vacations.html (24.07.2018)
- URL-41. https://www.tripadvisor.com/LocationPhotoDirectLink-g580294-d290489-i28069134-Grupotel_Playa_Camp_de_Mar-Camp_De_Mar_Majorca_Balearic_Islands.html (24.07.2018)

- URL-42. <http://torreviejainsider.com/things-to-do/beaches/ playa-de-la-mata/> (24.07.2018)
- URL-43. <https://www.costablancabolog.com/es/propie-dad/u65/chalet/nueva-construccion/espana/la-mata/ la-mata/> (24.07.2018)
- URL-44. <https://www.homeaway.co.uk/p518324> (24.07.2018)
- URL-45. <https://www.pinterest.co.uk/ pin/839428818015429100/> (24.07.2018)
- URL-46. <https://i.pinimg.com/736x/a5/21/97/a52197c-53bf3d18c17c5557fo8781e1--costa-del-pedestrian.jpg> (24.07.2018)
- URL-47. https://www.windsorspain.com/assets/images/ news/DSC_0057.JPG (24.07.2018)
- URL-48. <http://www.inmo-andalucia.com/blog/ wp-content/uploads/2018/03/sendal-del-litoral.jpg> (24.07.2018)
- URL-49. http://static.malaga.es/malaga/subidas/image-nes/1/5/arc_277851_g.jpg (24.07.2018)
- URL-50. <http://www.andalucia.org/en/articles/180-kilomet-res-of-mediterranean-along-the-malaga-coastal-path/> (24.07.2018)
- URL-51. <https://www.spain-holiday.com/13089> (24.07.2018)
- URL-52. <https://s-ec.bstatic.com/images/hotel/ max1024x768/799/79930028.jpg> (24.07.2018)
- URL-53. <https://media-cdn.tripadvisor.com/media/pho-to-s/o8/4a/d2/69/sendal-litoral-mijas-malaga.jpg> (24.07.2018)
- URL-54. <https://www.alamy.com/stock-photo-wooden-bo-ardwalk-walkway-seafront-promenade-connecting-bea-ches-of-126692445.html> (24.07.2018)
- URL-55. <http://www.elfarodemalaga.es/uploads/pics/sen-da-litoral.jpg> (24.07.2018)
- URL-56. http://jeffsadventures.com/blogs/australia/sunco-astwalk/SEQCO_12_0059.jpg (24.07.2018)
- URL-57. <http://www.monacocaloundra.com.au/calound-ra-coastal-pathway/> (24.07.2018)
- URL-58. <https://i.pinimg.com/originals/1f/ae/24/1fae24fe-23880a70b7536260139e01f4.jpg> (24.07.2018)
- URL-59. <https://www.belvedere-apartments.com.au/ima-ges/golden-beach-caloundra-holiday-accommodati-on-belvedere-holiday-apartments-o6.jpg> (24.07.2018)
- URL-60. <https://www.capefear-nc.com/carolina-beach-bo-ardwalk.html> (24.07.2018)
- URL-61. <https://brunswickforest.com/explore-area-boar-dwalks/> (24.07.2018)
- URL-62. <https://odis.homeaway.com/odis/listing/ef54aee8- 8f20-4633-8686-9aa72e703218.c6.jpg> (24.07.2018)
- URL-63. <https://www.carolinabeach.com/myrtle-beach-bo-ardwalk.html> (24.07.2018)
- URL-64. <https://i2.wp.com/federal-point-history.org/ wp-content/uploads/2015/06/New-Boardwalk-2.jpg> (24.07.2018)
- URL-65. <https://thumbs.dreamstime.com/b/woo-den-walkway-informative-sign-arenales-del-sol-el-che-spain-february-wooden-walkway-informati-ve-sign-111649231.jpg> (24.07.2018)
- URL-66. <https://q-xx.bstatic.com/images/hotel/ max1024x768/138/138407750.jpg> (24.07.2018)
- URL-67. <https://www.booking.com/hotel/es/ocean-view-a-partment.en-gb.html> (24.07.2018)
- URL-68 https://cdn4.hotelopia.com/giata/big-ger/00/000254/000254a_hb_s_001.jpg (24.07.2018)
- URL-69. <https://thumbs.dreamstime.com/b/pier-cale-ta-de-fuste-fuerteventura-14737362.jpg> (24.07.2018)
- URL-70. https://www.123rf.com/photo_94810593_woo-den-footbridge-walkway-to-beach-near-morro-jable-li-ghthouse-in-warm-sunset-light-fuerteventura-is.html (24.07.2018)
- URL-71. <https://i.pinimg.com/ iginals/7f/79/48/7f7948a9f-d7f547f4d767b365a697a99.jpg> , (24.07.2018)
- URL-72. <https://i.pinimg.com/736x/e3/22/13/e32213fce-e96d576fe4685468c95f3cd--mississippi-state-thin-gs-to-do-in-biloxi-mississippi.jpg> (24.07.2018)
- URL-73. <http://photobucket.com/gallery/user/kghester34/ media/GFoaDoyMDE3Loipc3Npc3NpcHBpLoJY2Nh-bmVlcjBtdGFoZSBQYXJrLoINR18xMTkwX3pwc2N-3cWVtNXAyLmpwZw==/?ref= ,> (24.07.2018)
- URL-74. http://ronbuskirk.com/new/wp-content/uploa-ds/141119_076.jpg (24.07.2018)
- URL-75. https://www.islandrealty.com/sites/default/files/ styles/full_width_banner_image_a dp_large public/isle-of-palms-pier2.jpg?itok=_qKTxwJ5 (24.07.2018)
- URL-76. https://gezimanya.com/sites/default/files/gezi-notu/resimler/dsc_0229.jpg (24.07.2018)
- URL-77. <https://tr.foursquare.com/v/tokatl%C4%B1-kanyonu/4f49fed6e4boecc8145of5c6?openPhotoid=5ae835a2ad910e002c3fef28> (24.07.2018)
- URL-78. https://igx.4sqi.net/img/gene-ral/600x600/138060702_ob6he6fH3ol8s4SohcIxD4L N98RRrXlCxuMKM56go.jpg (24.07.2018)
- URL-79. https://igx.4sqi.net/img/general/600x600/8811915_q6PkN-oueDbR7C7t7HE3ENIZMooghMrl-yLA6lhIEyQ.jpg (24.07.2018)
- URL-80. <http://fotopanoramaz60.com/fethiye-sakli-kent-kanyonu/> (24.07.2018)
- URL-81. <http://mapio.net/pic/p-29334782/> (24.07.2018)
- URL-82: <https://www.bartın.info/egitim/bartın-da-yeni-bir-endemik-bitki-turu-kesfedildi-h29193.html> (24.07.2018)
- <https://i.pinimg.com/originals/7f/79/48/7f7948a9f-d7f547f4d767b365a697a99.jpg> (24.07.2018)

BARTIN İLİ GÜZELCEHİSAR LAV SÜTUNLARI VE SAHİLİNİN TURİZM VE REKREASYON AMAÇLI PEYZAJ UYGULAMA PROJESİ

ISBN : 978-975-17-4073-1

www.guzelcehisarlavsutunlari.com